

РІК XLV Ч. 8,

ВЕРЕСЕНЬ — 1988 — SEPTEMBER

№. 8. VOL. XLV

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

ВИДАЄ СОЮЗ УКРАЇНОК АМЕРИКИ — PUBLISHED BY UNWLA, INC.

НАШЕ ЖИТТЯ

OUR LIFE

PIK XLV Ч. 8 ВЕРЕСЕНЬ — 1988 — SEPTEMBER No 8, XLV

ЗМІСТ

У.Л. За нами літо	1
Б.І. Антонич. Поезії	1
Вісті з Централі	2
1000-ліття Християнства — промови, послання	3
Л. Дражевська. Книжка "Тисяча років християнства в Україні"	5
Калейдоскоп жіночого життя. Х. Годів-Юзич	6
Вістки про родину Сверстюків	7
Вісті з України	7
Пет Мур. Дорога в неминучу старість	8
Столітній рушник на сотому взорі	10
Стипендійна акція СУА у 1000-ліття	11
Пресове звітження СФУЖО	14
Катерина Чумаченко в Білому Домі	15
Дівич вечір. Г. Захарясеви ч	16
Л.З. Онишкевич. Підставові складники українського весілля	18
Практичні поради. Х. Навроцька	24
Our Life	
L.Z. Onyshkevych. Basic elements of a traditional	
ukr. wedding for today	25
A 100 year old rushnyk	27
Харчування. Х. Навроцька	28
Хроніка Округ. Огайо	29
Замість квітів	32
Посмертні згадки	32, 33, 36
Нашим дітям	34

Редактор — *Уляна Любівич*
 Редактор "Our Life" — *Марта Бачинська*

ГОЛОВНА УПРАВА СУА
 РЕДАКЦІЯ/АДМІНІСТРАЦІЯ
 108 Second Avenue
 New York, N.Y. 10003
 (212) 533-4646 Ред.: (212) 674-5508

УКРАЇНСЬКИЙ МУЗЕЙ
 203 Second Avenue
 New York, N.Y. 10003
 (212) 228-0110

На обкладинці. *Прибрання нареченої. В. Васильєв.*
On the cover. Preparing the bride to be. V. Vasylyev.

Second Class Postage Paid at New York, NY and at additional mailing
 offices. Copyright 1988 Ukrainian National Women's League of America,
 Reserved — Published in U.S.A.

Головна Управа СУА

ПОЧЕСНІ ГОЛОВИ

Лідія Бурачинська, Іванна Рожанковська

ЕКЗЕКУТИВА

Марія Савчак	— голова
Іванна Ратич	— 1-ша заступниця голови
Ольга Гнатейко	— 2-га заступниця голови для справ організаційних
Лідія Гладка	— 3-тя заступниця голови для справ культури
Марта Хомяк	— 4-та заступниця голови для справ зв'язків
Любомира Артимишин	— протоколярна секретарка
Марія Томоруг	— кореспонденційна секретарка
Розалія Полчі	— англомова секретарка
Александра Кіршак	— скарбничка
Марта Данилюк	— фінансова секретарка
Ірина Куровицька	— вільний член
Рома Шуган	— вільний член

РЕФЕРЕНТУРИ

Ірина Руснак	— музейно-мистецька
Ольга Тритяк	— виховна
Ліда Черник	— суспільної опіки
Анна Кравчук	— стипендій
Ірина Чайківська	— пресова

ГОЛОВИ ОКРУЖНИХ УПРАВ

Ірина Лончина	— Дітройт
Оксана Фаріон	— Філядельфія
Леся Гой	— Нью-Йорк
Марія Крамарчук	— Північний Нью- Йорк
Ірина Рішко	— Нью Джерсі
Ірина Свистун	— Огайо
Марія Наваринська	— Чикаго
Лідія Фицалович	— Нова Англія
Теодозія Кушнір	— Південний Нью- Йорк

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ

Ірена Кіндрачук	— голова
Евгенія Новаківська	— членка
Александра Качмар	— членка
Анна Рак	— заступниця
Евгенія Івашків	— заступниця

Люїза Сакс — парламентаристка

ПРЕДСТАВНИЦТВА "НАШОГО ЖИТТЯ"

АНГЛІЯ:

Ukrainian Booksellers
 49 Linden Gardens
 Notting Hill Gate
 London W 2

АВСТРАЛІЯ:

Postup Ukrainian Cooperative
 Trading Society Limited
 928 Mount Alexander Rd.
 Essendon, 3040,
 Australia

ФРАНЦІЯ:

Daria Melnykovych
 c/o N. 7 887 93 de Paris
 26 rue de Tercy, Paris 18-2
 France

НІМЕЧЧИНА:

Ukrainischer Frauenverband
 Haus der Begegnung
 8 München 5, Rumfordstr. 21

Літо звичайно залишає у нашій пам'яті особливі спомини. Це час відпочинку від праці, на який відкладаємо наші улюблені заняття, час пригод зв'язаних з мандрівками, подорожами у цікаві країни, спортом і іншими розвагами.

Але літо 1988 було особливе. 1000-ліття Хрещення України-Русі наповнило особливим змістом цей час. Нашим обов'язком і відповідальністю перед історією було відзначити цю історичну подію не тільки всередині спільноти, але показати перед широким світом, що це **наше** 1000-ліття; що хрестилася Русь-Україна, а не Росія, якої хрещення відбулося далеко пізніше. Тим, хто сумнівається чи потрібно було стільки зусиль і матеріальних витрат для відзначення цієї події, можемо порадижити, щоб уявили собі що цю дату відзначила тільки Москва, яка раптово почала узнавати релігію за важливим і корисним фактором і мусіла відновляти церкви, щоб показати світові, що це "їхнє" 1000-ліття. Тому були так важливими святкування у Римі! Там можна було показати світові, що це Русь-Україна, а не Росія хрестилася в Дніпрі.

Варто поглянути на італійську газету L'Osservatore Romano де промова Папи Івана Павла II видруковано в цілості українською мовою і кирилицею. Уривок знайдете у цьому числі "Нашого Життя", а побіч послання Царгородського Патріярха і слово голови Крайового Комітету 1000-ліття Хрещення України.

Для жіночих організацій чи т.зв. жіночого руху це літо теж було особливим, бо Міжнародня Жіноча Рада, а теж Національна Рада Жінок США відзначали 100-ліття свого існування.

Про цю небуденну подію, в якій українки взяли численну участь і вклали багато праці, ширше напишемо в наступному числі, а сьогодні знайдете нотатку у "Вістях з Централі". Зусилля які вклали члени нашої організації дали неабиякий корисний вислід.

Природа теж позначила це особливе літо довготривалою спекою, вологістю і посухою, які не тільки дошкулили людям, але можуть принести шкоди в урожаю.

На порозі осені, подаємо опис весільних звичаїв, з приміненням до нашої дійсності. Зладила його в двох мовах д-р Ляриса Онишкевич. Напевно скористають з нього щасливі батьки, бо опис допоможе їм в приготуваннях до цього родинного свята — вінчання їхніх дітей. Щастя їм Боже!

У.Л.

ШЛЮБ

За тло — блакить. В ній щиглі і кларнети.
Схилився явір над водою. Коні
і кругле сонце золотим браслетом
заплетене у кучері левконій.

І мох вогню, і вітру ясний галас,
і буря світла на води дзеркалах,
мов зламана веселка, що упалаз
на камінь і удвоє розламалась.

Левконій теплий шепіт. Дальній бубон
червоного майдану, де стрічаєм
і знов на гривах куряв дні. О люба,
браслетом сонця ранок нас вінчає.

ХМІЛЬ

Дівчино, хмелю весняний,
довкола мене оплетися!
Кують нам дятлі з моху сні
і в сто гаях лопоче листя.

Весна омаєних весіль
і кожна ніч, немов отрута.
Твоїх долонь ласкавий хміль
і тайна щастя незбагнута.

9 березня 1935

РОЗПОВІДЬ ПРО "НАШЕ ЖИТТЯ" — ПЕРЕДАНА НА УКРАЇНУ ЧЕРЕЗ РАДІОПЕРЕДАЧУ "СВОБОДА"

Наші земляки в Україні мали можливість двічі почути інформації про наш журнал "Наше Життя". Репортер назвав наш журнал одним із найпопулярніших українських журналів на Заході, передав зміст деяких статей, подав теми, які обговорюються в журналі тощо.

У другій передачі була мова про "Наше Життя" за липень-серпень, що було присвячене 1000-літтю Хрещення України. Репортер зазначив, що "у журналі вміщено матеріали, що кидають світло на окремі моменти з історії духовного розвитку українського народу". Передавав зміст, а теж уривки з деяких статей.

УКРАЇНКИ ВЗЯЛИ УЧАСТЬ У КОНВЕНЦІЇ МІЖНАРОДНОЇ РАДИ ЖІНОЧОЇ РАДИ У ВАШІНГТОНІ

В понеділок, 27-го червня 1988 р. відбулося у Вашингтоні, в Кенеді Центр, відкриття Конвенції Міжнародної Жіночої Ради, що відзначувала своє 100-ліття, а рівночасно теж 100-ліття Національної Ради Жінок США.

У Конвенції брало участь понад 700 жінок, делегаток і спостерігачів із 75 країн світу. Між учасниками були теж делегатки і спостерігачі — українки.

До американської делегації входили такі українки: Марія Савчак — голова СУА і член Управи НРЖ США, д-р Марта Богачевська-Хомяк — заступниця голови СУА і заступниця голови НРЖ США, Ірина Куровицька — вільний член Екзекутиви СУА та відпоручниця СУА до НРЖ США. Спостерігачами були: д-р Марія Квітковська — голова СФУЖО, Іванна Рожанковська — почесна голова СУА, д-р Іванна Ратич і Ольга Гнатейко — заступниці голови СУА, Марія Томоруг — секретарка Екзекутиви СУА. Гостем була Ірина Кушнір.

Галина Данко, член Союзу Українок Австралії, була делегаткою Національної Ради Жінок Австралії. До численної канадської делегації входило п'ять українок, членок Союзу Українок Канади, як спостерігачі.

З нагоди Конвенції відбувалися прийняття для учасниць Конвенції, що їх влаштовували амбасади, Державний Департамент США і поодинокі організації.

В суботу, 2-го липня, СУА влаштував у приміщеннях Національного Пресового Клубу прийняття для запрошених гостей, на яке прибуло понад 400 осіб. Під час прийняття відбувся показ історичної ноші України.

Після прийняття репортер радіостанції "Голос Америки" перевів з головою СУА Марією Савчак інтерв'ю, яке було передане на Україну.

Екзекутива СУА складає подяку за проведену працю на Конвенції МЖР: 78-му Відділові СУА у Вашингтоні за переведення реєстрації, Ользі Тритяк, виховній референтці СУА за поміч у реєстрації; 78-му Відділові у Вашингтоні і 64-му у Нью-Йорку за переведення показу історичної ноші під час прийняття.

Екзекутива СУА складає теж подяку Відділам СУА, які більшими чи меншими датками поповнили Фонд Репрезентації СУА. Сподіємося, що більше Відділів зложить гроші на цей Фонд, щоб в разі потреби можна було гідно репрезентувати нашу організацію і українську справу.

NCW 1888-1988 ICW
A S P L E N D I D V I S I O N

Повідомляємо, що з нагоди участі в Конвенції МЖР СУА видав в англійській мові усучаснену інформативну брошуру про працю організації.

IXЧ

* * *

ЗБЛИЖАЄТЬСЯ РІЗДВО І НОВИЙ РІК...

Вітайте і складайте побажання Рідним, друзям і знайомим на сторінках "Нашого Життя".

Редакція буде їх поміщувати в числах за грудень цього року і січень наступного.

Збираймо побажання з різних нагод, для поміщення в "Нашому Житті". Ціна одного рядка на гранці (галі) ширини 3. 1/4 інча = 5.00 дол. або за оголошення 1 інч × 3,1/4 інча = 20.00 дол.

Збірне оголошення від членів Відділу коштує 5.00 дол. від особи, чи родини.

Святочні побажання повинна Адміністрація "Нашого Життя" (враз з оплатою) одержати не пізніше як до 15-го листопада 1988 р.

**УРИВКИ З ПРОМОВИ ПАПИ ІВАНА ПАВЛА ІІ ПІД ЧАС СВЯТКУВАНЬ
1000-ЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ-РУСИ В РИМІ ЛІТОМ 1988 Р.**

(Передрук із L'Osservatore Romano з 10-го липня 1988 р.)

Тисячоліття нагадує, що десять століть тому над берегом Дніпра, було благовістзоване Євангеліє тому народові, що завдяки купелі відродження став частиною Церкви, таїнственного Христового Тіла.

Вернімся думкою, повною вдячності, до хрещення Володимира і Ольги і до кожного хрещення упродовж віків уділеного на землях Київської Русі вісниками слова спасення. В кожному хрещенні здійснюється милосердя Пресвятої Тройці та утверджується те, що є найдорожче людині: її неповторна вартість, її висока гідність, її свобода Божої дитини.

"Дух мій радіє в Бозі, моїм Спасі". Пісню радісної вдячності, сповіщену одного дня перед Єлисаветою, понесла Пречиста Діва по через віки також на українські, російські та білоруські землі. Понесла його до всіх охрещених ген поза Урал аж до берегів Тихого Океану. Понесла його також до братів православних, що також урочисто святкують цей ювілей. Марія палко бажає, щоб ми належно могли зрозуміти цю подію. Вона взиває нас до єдності. Марія приносить це слово Величання, що є піснею свободи духа, для всіх хто відповідає за основні засади людського співжиття, а в тому мусить бути зархована повна пошана свободи совісті і змоги визнавати та жити по власній вірі. Пречиста Діва Марія несе цю пісню свободи поколінню української

молоді, яке розпочинає нове Тисячоліття. Є це заклик до визволення від усякого зла, від гріха і від лихих нахилів. Є це заклик до збереження Божих і церковних заповідів, бо тільки чисте серце може сказати: "Дух мій радіє в Бозі, Спасі моїм".

Марія каже: "Велике бо вчинив мені Всемогутній" (Лк. 1,49). Всемогутній, Отець наш, що на небі, велике вчинив також у нас. Маємо Йому дякувати за дар святого Хрещення, за приналежність до католицької Церкви, за радість цього Тисячоліття, що святкується у стільки краях світу, разом з вашими пастирями, за цю нашу молитовну зустріч в соборі Святої Софії в Римі, яка передається через Ватиканське Радіо для всіх, що духовно злучені з нами у вашій батьківщині і у світі.

Святий князь Володимир добре зрозумів слова Марії: "Велике вчинив мені Всемогутній". Це він поставив першу святиню на честь Божої Матері. За його прикладом, князь Ярослав Мудрий не тільки пострів собор Святої Софії, що стоїть донині, зі славною іконою Божої Матері, що зветься "Нерушима Стіна", але посвятив увесь свій народ заступництву Пресвятої Діви. Це учинив він з любови до Неї, а любов є джерелом, з якого пливе повна свобода духа.

**ПРИВІТ-БЛАГОСЛОВЕННЯ ВСЕЛЕНСЬКОГО ПАТРІАРХА
ДИМИТРІЯ І, ПРИСЛАНОГО ВЛАДИЦІ МИТРОПОЛИТОВІ
МСТИСЛАВУ З НАГОДИ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ.**

(Переклад)

Блаженнішому Кіріос Мстиславові, улюбленому нашому братові у Святому Дусі і сослужителю нашої смиренности, Митрополитові Української Православної Церкви в Сполучених Штатах Америки: благодать і мир Божий нехай будуть з Вашим Блаженством.

З великим задоволенням, глибоким материнським зворушенням і радістю довідалася наша Свята Матір Велика Христова Церква, від якої 1000 років тому вірний український народ сподобився прийняти непорочну Віру і Православне Хрещення, з надісланих Вами, Ваше улюблене нами Блаженство листа і телеграми, про урочистості, які відбудуться 5-7-го серпня в Святому Храмі Святого Первозваного Апостола Андрія у Савт Бавнд Бруку, Нью Джерзі, з участю Українських Православних Єпархій Південної Америки, Великобританії, Західньої Європи, Австралії та Ново-Зеландії.

Сподобившись 1000 років тому купелі Відродження (Хрещення) і зодягнувшись у Христову Звершеність, вірні-українці виявили згодом властиві їм чесноти і християнське удосконалення, зберігаючи при цьому незмінну і непохитну Віру, догми, канонічний порядок і обряд нашого Святого Православ'я та будучи постійно вдячними та відданими Святому Православному Центру Царгородському, що їх просвітив і збагатив.

Також відсвяткувавши у цих Господніх стінах Фанару цю надзвичайну, багатозмістовну подію, яка стала дороговказом в життєвому спрямованню побожного українського люду, Ми шлемо Вашому Блаженству, Вашим братам-єпископам, всесечесному духовенству та вірним наші найкращі побажання з нагоди цього Свята. Ми теж вшановуємо пам'ять Ваших предків та висловлюємо признання невтомним і дорогим нам вірним, які співпрацюють з Вами у Ва-

шій вельмицінній праці та дають свідоцтво повноти Вашого церковного життя. Ми благословляємо Вашу Божу вгодну працю і від щирого серця благаємо Господа, Опікуна нашої Святої Церкви, яку Він підтримує жертвою Своєї чесної Крови, обдарувати Вас, Ваше Блаженство, братів і сестер — відданих дітей Святої Церкви, що перебувають у Вашій юрисдикції дарами Своєї Божественної Благодаті, а з нагоди початку другого тисячоліття Православного Християнського життя українського народу послати Вам Свою поміч і додати сил для успішного продов-

ження Вашої праці на прославлення Його Святого Імени.

Благодать Господа нашого Ісуса Христа, любов Бога Отця і Причастя Святого Духа та благословення й найтепліші побажання нашої Святої Церкви-Матері нехай будуть з усіма Вами, нашими улюбленими братами, сестрами і дітьми у Господі.

Ваш, люблячий Вас брат у Христі
ДИМИТРІЙ І

Вселенський Патріарх

18 липня 1988 р. Б.

ПРОМОВА Д-РА ЮРІЯ СТАРОСОЛЬСЬКОГО ВІД ІМЕНІ КРАЙОВОГО КОМІТЕТУ ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИСТІАНСТВА В УКРАЇНІ, НА БЕНКЕТІ В БАВНД БРУКУ, 7-ГО СЕРПНЯ 1988 Р.

Ваше Блаженство, Владико Мстиславе!
Ваші Екселенції Преосвященні Владики,
Шановні Пані і Панове!

Я маю честь стояти сьогодні перед Вами і Вашим достойним збором, як представник Крайового Комітету Тисячоліття Християнства в Україні. Стоїмо разом із федеральним суддею д-ром Богданом Футеєм з особливим почуттям. Бо ось минули вже понад два роки пильної, часто нервової і хвилюючої праці. Я знаю що впродовж того часу ми відчували багато у наших думках і серцях. Чимало з того ми могли б назвати чудовими мріями в дорозі до здійснення; багато, може, теж близько національної розпуки. Ми журились і шукали розв'язок; інколи ми могли думати, що знайшли їх; часто серця наші наповнялись сумом невдачі.

Але одне було нам ясне, а саме: що ТЕ, що святкували ми так велично, було особливою — Богом нам даною подією: *РЕЛІГІЙНОЮ, КУЛЬТУРНОЮ, ПОЛІТИЧНОЮ, ІСТОРИЧНОЮ.*

Вона почалась тоді, тисячу літ тому, і ведеться досі і буде вічною: там, на *ЗЕМЛЯХ УКРАЇНИ*, чи тут, де живе наш нарід, де молитесь до Бога, будує церкви і святкує вже стільки літ.

Сьогодні ми особливо відчуваємо єдність з Краєм. Недавня трагедія в *ЧОРНОБИЛІ* довела нас, яка сердечна це єдність.

Тепер в'яже нас історія у виді відзначення Тисячоліття Християнства.

Здається, що не було в нас ще такого церковного святкування, з таким все-українським змістом, з таким глибоким прагненням єдності.

Нехай скажуть нам про це слова Олени Терелі, яка висловлює свої вражіння новоприбулої:

"Ми українці, діти однієї матері, сини однієї Землі, ім'я якої *УКРАЇНА*..."

Є сини і дочки спливаючої кров'ю та не вмерлої України.

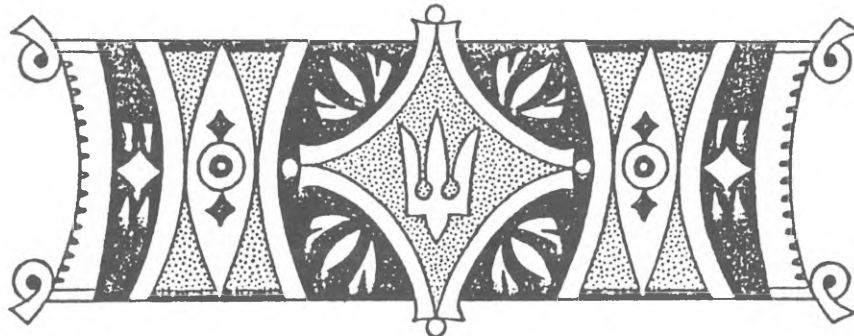
Будьмо між собою *ТОЛЕРАНТНИМИ І ЛЮБЛЯЧИМИ*. Я знайшла свого Ісуса серед католиків; чи я стала гіршою?

Нам потрібна *ЄДНІСТЬ, ЄДНІСТЬ*, якої так боїться московський окупант".

І ми, що на наших плечах спочиває завершення святкування у цій країні, хотіли б передати наш заповіт нашими людьми:

Коли станете в молитві перед Господом Богом, просіть Його з глибини Ваших сердець:

"*БОЖЕ ЄДНІСТЬ ПОДАЙ*"

КНИЖКА "ТИСЯЧА РОКІВ ХРИСТІЯНСТВА НА УКРАЇНІ"

Розкішно видана англomовна книжка виглядає як альбом: понад 400 фотографій, карт, рисунків і мистецьких репродукцій ікон ілюструють історію християнства на Україні від першого століття до наших днів. Книжку спільно видали українське видавництво "Смолоскип" і Крайовий комітет тисячоліття християнства на Україні. Редактори — Осип Зінкевич і Андрій Сороковський. Понад 20 людей — серед них теологи, священники, вчені, журналісти — допомогли зібрати матеріали. Було використано колекції Музею-Архіва Української Православної Церкви в Бавнд-Бруку (штат Нью-Джерсі) та інші архіви і публікації.

У передмові написано, що це перше видання, яке подає історію християнства на Україні у формі хронології. Книжка має десять розділів, кожен з них присвячений певному періодові історії — від початків християнства до наших днів, останній розділ — "Церкви на українських землях і в українській діаспорі в 1917-88 роках".

Звичайно, історія Церкви на Україні пов'язана з політичним життям не тільки України, але й усієї Східної Європи. Тому кожний розділ книжки містить вступні статті: політичне становище у Східній Європі в даному періоді і політичний стан на Україні. Далі йде детальна хронологія подій у церковному житті України, що часом включає цитати з літописів та інших історичних документів. Подано списки церков і монастирів, побудованих у даний період, є багато фотографій і рисунків церков, мистецькі репродукції ікон, фресок, мозаїк. Якщо якусь церкву було зруйновано, подається час, коли це сталося (багато церков зруйновано в 1930-тих роках комуністичною владою).

Читач не може відірватися від книжки-альбому, від переглядання чудових репродукцій. У розділі "Доба Володимира Великого і Ярослава Мудрого: запровадження і розвиток християнства на Русі-Україні" вміщено фотографію Михайлівського золотого собору в Києві, побудованого в 1008-1013 роках і зруйнованого радянською владою в 1934-35 роках. Тут-же кольорові фотографії двох фресок з цього знищеного собору. Одна з них — нині у Свято-Софійському соборі в Києві, друга — в Третьяковській галерії у Москві. У розділі "Християнство в Київській Русі-Україні в 11-13 століттях" вміщено репродукції старовинних рисунків, зокрема з Остромирового Євангелія, найдавнішої церковно-слов'янської пам'ятки 11-го століття. У розділах про Церкву у Галицько-Волинській і Польсько-Литовській державах впадають у вічі чудові репродукції ікон у західньо-українських церквах 13-16 століть. Прекрасні фотографії показують церкви, споруджені за часів козацької держави у 17-му столітті. Деякі з цих ше-

деврів архітектури було зруйновано в 1930-тих роках, як от свято-Троїцьку церкву у Густинському монастирі (Чернігівська область).

Є чимало фотографій українських церков, побудованих у 18-му столітті, багато з них у стилі козацького барокко. На одному з фотознімків — Свято-Троїцький собор у Новомосковську (Дніпропетровської області), наміри зруйнувати цей собор надхнули Олесь Гончара написати роман "Собор".

Останній розділ книжки, що охоплює період від 1917 до 1988 року, подає хронологію відродження Української Автокефальної Православної Церкви від перших днів Революції і її пізнішого знищення комуністичною владою. На численних фотографіях — заарештовані у 1930-тих роках єпископи і священники, що померли в тюрмах і концтаборах. Один знімок показує як червоноармійці руйнують церкву.

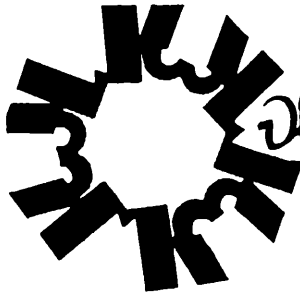
Сумною є хронологія подій на Західній Україні після її приєднання до Радянського Союзу. Українську Католицьку Церкву, на вимогу Кремля, об'єднано з Російською Православною Церквою, єпископів і сотні священників було заарештовано і вислано до Сибіру, де багато з них померло. Хронологія нотує недавні намагання українських католиків відродити свою Церкву: згадано, що в 1979 році віруючі в селах Мшани і Завадів Львівської області вимагали легалізувати в їхніх селах парафії Української Католицької Церкви; у вересні 1982 року утворилася ініціативна група для захисту прав віруючих і Церкви, діє Українська Католицька Церква у підпіллі.

У книзі "Тисяча років християнства на Україні" також відзначено важливі моменти з діяльності Українських Церков у діаспорі — Православної, Католицької і Протестантської. Вміщено багато фотографій величних церков, що їх українці побудували в Америці й Канаді. Великий собор споруджено в Бельгії.

В книжці подано докладну бібліографію видань, що стосуються історії християнства на Україні і з'явилися в дореволюційній Росії, в СРСР і за кордоном.

Книжка "Тисяча років християнства на Україні" може також служити як енциклопедичний-довідник. Наприклад, якщо комусь потрібні матеріали про Петра Могилу, в книзі можна знайти його коротку біографію, портрет, відомості про заснування і діяльність Могилянської Колегії. Є біографічні відомості про видатних ієрархів українських церков новітніх часів: Андрея Шептицького, Василя Липківського, Йосипа Сліпого та інших.

Англomовний текст книжки легко читається і напевне молоді американські українці вчитимуть з неї історії батьківщини їхніх предків та ролі в ній християнства.

КАЛЕНДАР СКРОТ Життя

Упорядкувала ХРИСТИНА ГОДІВ-ЮЗИЧ

УКРАЇНА

Київ — Тенісистка зі столиці України. Перемогу 15-річної київської школярки Наталі Медведєвої в чемпіонаті СРСР з тенісу фахівці одногосно назвали однією з найголовніших несподіванок сезону; вона перемогла найсильніших тенісисток — Пархаменко, Савченко і Букову. Рік тому вона здобула перемогу над экс-чемпіонкою Європи — Надією Єлісенко на відкритому чемпіонаті України; тоді Наталя Медведєва стала чемпіонкою республіки. До головних достоїнств гри київської школярки належать: точність подачі і впевнене приймання подач суперниць, також у неї дуже потужний удар з задньої лінії і тактичне мислення.

Головний тренер — мати її, в минулому відома на Україні тенісистка Світлана Медведєва.

Ще один знак пам'яті поставлено Лесі Українці на рідній землі. Височіє він у селі Косівщина неподалік Сум. Л. Українка приїздила в це село весною 1889 р., де лікувалась у народної лікарки Пелагії Богуш.

Перебування поетеси в Косівщині знайшло своє відбиття в нарисі "Весняні співи".

Поетеса Людмила Скирда стала лавреаткою літературної премії ім. Андрія Малишка. Нагороджено її за цикл віршів і критичну публікацію, надруковані у журналі "Дніпро".

Як пише "Радянська Україна", Софія Ротару дала кілька концертів у Чернівцях, де співала пісні українською та молдавською мовами.

* * *

ПОЛЬЩА

В газеті "варшавській" зустріла я цікаве інтерв'ю Богуслави Мацієвич з відомою акторкою варшавського театру "Сирена" Ганкою Беліцькою.

Група польських акторів у липні минулого року перебувала в турне по Україні. Шлях їхньої поїздки пролягав через Харків, Суми, Липову Долину. Виступали вони з концертами в тих місцевостях, де знаходяться бази польських робітників, які в рамках контракторів працюють на Україні. Як казала Ганка Беліцька: "Так, були ми на Україні, де я народилася в місцевості Кононівка (тепер Черкаська обл.). Це був

1914-15 рр., коли мої батьки їхали на заслання в Полтавську губерню. Їхали возом довго, довго. Я з усмішкою розповідаю про те, що моя мама зсіла з цього воза і... я народилася. Справді, щось є з цієї мандрівки. Так стверджують теперішні теорії вчених про те, що плід ще до народження бере щось від своєї матері". Подорож в Україну принесла справжню несподіванку акторці, як сама пише: "Так їдемо, їдемо... аж тут бачу дороговказ з написом "Кононівка", від несподіванки я аж крикнула: Слухайте, та ж я тут в цій місцевості народилася, правду кажучи, не снилось мені що будучи в такому віці, повернусь ще в свої рідні сторони, для мене це велике переживання".

БРИТАНІЯ — ЛОНДОН

До однієї з лондонських лікарень привезли дитину зі симптомами захворювання, якого ніяк не могли розпізнати. Спочатку її лікували від енцифраліту, але не було ніякого поліпшення. Медична сестра, велика любителька детективних романів, зауважила, що симптоми хвороби дитини схожі з тими, які детально описала Аґата Крісті в одному зі своїх творів. Йдеться про отруєння одним з різновидів хімічного елементу талію. Дитині зробили відповідні аналізи і з'ясувалось, що в її організмі концентрація цього елементу у десять разів більша припустимої.

АВСТРАЛІЯ — МЕЛЬБОРН

25-го січня 1988 р. упокоїлась в шпиталі по операції талановита артистка й хореограф Ірена Залеська. Відійшла від нас людина, яка мала універсальний діапазон в різних жанрах мистецтва — вона майстер трагічних ролей, декламаторка, ініціатор та викладач ритмопластики в Театральній студії при театрі ім. Лєся Курбаса в Мельборні.

Народилася Ірена Залеська у Львові в 1918 р., де і здобула середню освіту та пізніше закінчила Драматичну студію при НТШ в класі артиста Йосипа Гірняка. Її бачили в п'єсі Кропивницького "Пошились у дурні", в "Блакитній авантурі", "Мамаї", "Оргії", "Гайдамаках", грала Наталку в "Наталці Полтавці". Блиснула своїм талантом, відвідавши Америку та Канаду, де завоювала симпатії українського глядача своїми деклямаціями поезій Зої Когут.

ДОРОГІ МОЇ КРАЯНИ ПО СВІТАХ ШИРОКИХ!

Кланяюсь вам — спасибі вам за допомогу моїм рідним в біді. Я сплачуватиму свій борг — я покладатиму перед віттарем, на якому складаємо усе наше найкраще.

Дуже радію, що ви є, що ви мої країни і сучасники, що ми разом прагнемо бути на висоті цього віттаря.

А остаточний розрахунок — в молитві: і прости нам борги наші, як і ми прощаємо боржникам нашим. Низько кланяюсь.

12 серпня 1988 Ваш Євген Сверстюк.

Усі ми з увагою і співчуттям читали у пресі вістки про приїзд з України дворічної Ганнусі, внучки Євгена Сверстюка. Приїхала вона із своєю мамою, Марією, на лікування. Із хвилюванням слідували ми за вітками про стан її здоров'я, перебіг лікування, вигляди на майбутнє. Союз Українок Америки, зокрема референтура Суспільної Опіки, включилися в акцію допомоги хворій Ганнусі. Недавно представники цієї референтури відвідали Ганнусю, яка перебуває у Філядельфії і, надіємося, розкажуть нам про свої відвідани.

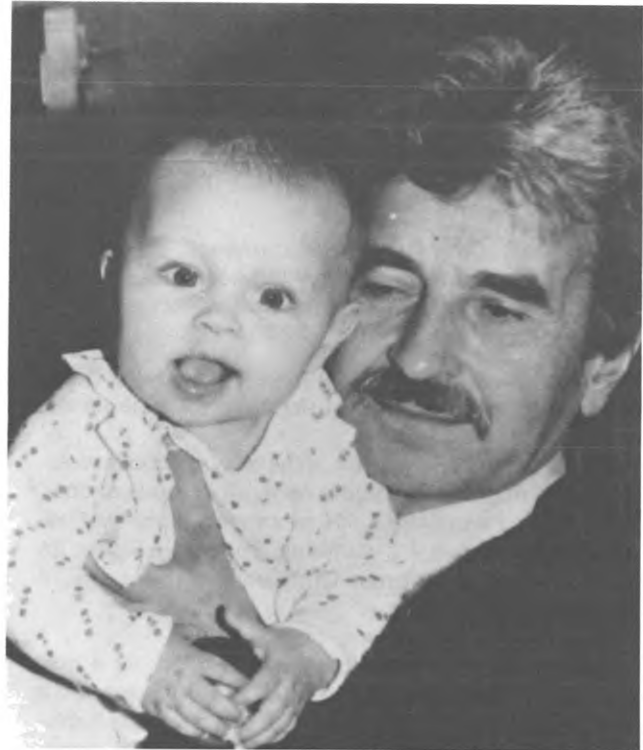
У неділю 14-го серпня по полудні прибув з України батько Ганнусі, син Євгена Сверстюка, Андрій. Зустріли його на летовищі ім. Кеннеді його дружина Марія, недавно прибулий Петро Рубан, член Гельсінкської Групи Надія Світлична та інші представ-

США

Мічіган — Дітройт. Співачка Христина Романа Липецька 15 травня 1988 р. одержала Warren Cultural Commission Fine Arts Award for Music, номінована Українсько-Американською координаційною радою.

Христя Липецька, меццосопрано, виступила в Дітройті, США, в Канаді та Італії. В Мічіган, вона виступала з Мічіганським Оперним Театром, з Дітройтською Концертною Опраною, із Скандинавською Симфонічною Орхестрою та з Мекомбською Симфонічною Орхестрою. Постійно вона виступає з Ворен Симфонічною Орхестрою, де найбільш блискучим був її виступ у головній ролі в опері "Кармен". Христя Липецька народилась в Станиславові на Україні. Під час II-ої світової війни, дівчинкою опинилась в Мюнхені, де вивчала спів, балет і фортепіано. Переїхавши до США до Дітройту, продовжувала лекції співу в учителів Аврелії Паралта Росетті, Йосифа Блатта, Вероніки Максимович, та ін. Виступала в таких ролях: Амнеріс в опері Верді "Аїда", Кармен в опері Бізе "Кармен", Галя в "Купало" Вахнянина, Азуцена в опері Верді "Ле Траваторе", Дорабелла в Моцарта "Cosi Fan Tutte".

Христя Романа Липецька часто виступає на українських імпрезах і своєю присутністю збагачує їх.

Євген Сверстюк з внучкою. 2.V.1987. Ганнусі 1 рік.
Evhen Sverstiuk with his granddaughter, Hanusia, 1 year. 2.V.87

ники української громади. Андрій Сверстюк приїхав на рекомендацію американських лікарів, які вважали, що його присутність може підтримати морально хвору Ганнусю. При тому він сам потребує лікування після нещасного випадку перед кількома роками.

Треба сподіватися, що українці у вільному світі прийдуть з допомогою моральною і матеріальною землякам з України у їхній преважкій ситуації.

Вище містимо листа, якого привіз Андрій від свого батька Євгена.

ВІСТІ З УКРАЇНИ

Київ — Відновлено Київський оперний театр. Збудований на початку цього століття, він являється однією з архітектурних перлин Києва. Реконструкція театру почалася чотири роки тому і скінчилася на весні. В штаті театру — понад одна тисяча осіб.

Переяслав — Археологи знайшли печатку часів Київської Русі. На одному боці печатки видніє образ Богоматері Оранти. Подібні сюжети зустрічаються на фресках Софії Київської, на стародавніх іконах.

Поблизу села Федорівка на Полтавщині, в долині ріки Орлик знайдено антропоморфну стелю з багатою іконографією. На плиті з пісковика зображені люди і тварини, предмети озброєння та знаряддя праці. На звороті — символічне дерево життя. Федорівська стеля датується кінцем III — першою чвертю II тисячоліття до нашої ери.

ДОРОГА В НЕМИНУЧУ СТАРІСТЬ

(Пригоди 26-тилітньої, що симулює 85-тилітню при допомозі сивої перуки та штучно поморщеного обличчя; і скільки вона навчилася при тому про молодість, старість, ба навіть про саму себе).

Одного дня в травні 1979 р. — я відчинила двері моєї ньюйоркської квартири і нервово вийшла на коридор.

Очевидно, як 85-тилітня, я була дуже обережна... При допомозі палочки знайшла перший східць сходів. Мої ноги були напружені... Я за кожним кроком брала глибокий віддих і з великим трудом дійшла до першої площадки сходів. Спираючись об стіну, я віддихнула ще глибше...

Це не було так тяжко, подумала я.

Але зразу ж після того запитала себе: чи я дійсно зможу заграти намічену роллю? Бож в дійсності я не була 85-тилітня. Під одежою, що підходила б старенькій бабусі, була прихована я, 26-стилітня, молода жінка.

Я прикидалась багато старшою тому, що хотіла особисто переконатися, що значить бути старою. Як промисловий кресляр — поцікавилась я особливими проблемами, які можуть мати старші люди при уживанні різних новітніх споруд. Згодом вписалася на курси "джерентології" (gerontology), — наука про старіння — і коли ще того було мені замало — я вирішила сама стати старою, щоб пересвідчитись особисто в незавидній, часом, долі старших людей.

Перш усього навчилася техніки старіння, складної процедури, що вимагає, приблизно, чотири години часу. Так званий "лейтекс" (latex), що пригадує піну з мила, а покладений на обличчя — стягає його та робить зморшки і фалди — змінив мене до не пізнання. Вкінці обгорнувши себе в тяжке одіння із сивою перукою — я виглядала на 60 років старшою і була готова на пригодницьку мандрівку у старечий вік.

Моїм призначенням, першого дня, була конференція в Колюмбус, Огайо. Коли ж я опинилась на вулиці — намагалась зупинити таксівку, щоби дістатись на летовище, але таксівка за таксівкою минали мене, хоч усі були порожні! Невже ж вони були переконані, що старші пані не дають достатньо грошей "на чайок?" Нарешті одна зупинилась.

При контролі квитків повітряної лінії — я знайшлася в товаристві молодих комерсантів. "Добрий день, сер" — загомонів до них увічливо контролер і кожному зокрема побажав щасливого дня. Коли ж я, старша пані, вдвляючись в нього крізь тяжкі окуляри, простягнула свій квиток — він лише поглянув на

нього і пробурмотів крізь зуби: "Колюмбус, Огайо" і відтак різке: "Наступний!"

Завданням конференції було розвинути широку дискусію на тему "Проблеми старших людей", а учасниками були лише молоді. І що за диво! Всі вони зігнорували лише одну присутню — старшу особу! Що більше, один із молодих мужчин звернувся ввічливо до групи жінок — приблизно того ж самого віку і запитав: "Каву чи чай?" Мене ж поминув так, як би я не існувала. Висновок лише один може бути: коли б я була молодішою — я б також почула від нього — "каву чи чай?"

При кінці дня я була дослівно сердита, бо мене зігноровано, понижено і загалом не брано до уваги. Люди, подумала я, судять книжку не по її змістові, а по обкладинці.

На другий день я знову мала доказ що до браку людських почуттів по відношенні до старого віку. Це сталося коли я — лагідна, тиха і скромно одягнена жінка зайшла до сусідньої аптеки і попросила загально відомого ліку на шлунок. Властитель показав мені його великим пальцем через плече і сказав: "Там із заду, на долішній полиці".

Пильно оглядаючись довкруги, я тремтячим голосом заговорила: "Могли б Ви, будь ласка, допомогти мені знайти його?"

Він глянув на мене роздратовано, приблизився до полиці і показав мені лік пальцем. Я підійшла, взяла вказану ним пляшечку і пробувала відчитати дрібний, машиновий друк.

"Могли б ви прочитати мені інструкції" — майже благальним голосом заговорила я.

З очевидним хвилюванням він відчитав і, стараючись позбутись мене, запитав: "Це все?" І я вже не сміла більше нічого питати його.

Наступного ранку я повернулась до тієї самої аптеки, як певна себе 26-тилітня Пет Мур.

"Добрий ранок!" — привітав мене увічливим голосом той самий властитель. "Чим могу служити?"

Я заговорила до нього точно такими ж самими словами, як попереднього дня — прохаючи ліку на шлунок.

"О", — сказав він, мило усміхаючись, — "ось тут воно є". І повів мене до тієї ж самої полицки, відтак приклякнув і, взявши пляшечку в руки, докладно пояснив інструкції, ба навіть з подробицями. Вручаючи рахунок, він побажав мені щасливого дня.

Я вийшла з апотеки і моє серце заплакало над долею старшої людини, а також стало мені зрозумілим чому вони боязливі, недовірливі і насторожені.

А це все лише в наслідок прикрих досвідів.

Впродовж трьох років я продовжувала ту маскураду найменше раз на тиждень. Відвідуючи 14 штатів, мала нагоду зустріти сотки людей. Мої досвіди були різні: одні добрі, другі погані. Я ніколи не забуду зустрічі з одною молодою жінкою, що тримала відкриті, тяжкі двері дозволяючи мені першій увійти до крамниці. Коли ж я дякувала їй — вона пригорнула мене до себе і сказала: — "Я маю маму, приблизно вашого віку у Форт Лявдердейл і я надіюсь, що хтось притримає для неї відкриті двері так, як я вам".

Коли ж одного разу я нерозважно зайшла, в часі куряви до сусідської і занедбанної частини міста — на мене напала і шпурнула на землю зграя хлопчикськ; одні били, другі виривали торбинку з рук. Відтак швидко втекли, залишаючи мене зі скрученим зап'ястком, побитими м'язами і з плямою страху, який я відчувала щоразу коли, опинилась сама, в сумерку, надворі.

Кілька місяців пізніше, мені довелось побувати в подібній околиці, але в білий день. Поспішаючи й кутильгаючи, я прямувала до автобусу, що якраз збирався від'їжджати. Рівночасно побачила хлопчину, що біг в моєму напрямку. О, Боже, — подумала я, — він, мабуть, нападе на мене, як ті розбишаки першого разу. Але ні! Хлопчина біг, щоб стримати автобус для мене. І мені здавалось — немов би я побачила сонце із-за темних хмар.

Багато моїх улюблених зустрічей мали місце в парку на лавках. Як 85-тилітня, я мала нагоду сидіти побіч старшої людини і зразу зачати розмову цікаву мені і моїм співбесідникам. Ми спільно насолоджувались одне одним, свіжим повітрям, сонцем, а головне — без того напруження, яке я не раз відчувала як 26-тилітня, молода людина. В таких хвилинах я жалувала, що не можу бути членом їхнього клубу.

Тільки тим шляхом я могла мати можливість зустріти старшого чоловіка, що називався Григорій і він розповів мені історію свого життя за останній рік. "Не більше, як рік тому, померла моя жінка", — говорив він — і ввесь той час я сидів на самоті в нашій квартирі і плакав. Та це підглянув мій щирий приятель і почав мене лаяти: — Ти поводишся, як мала дитина, що втратила маму. Бог тобі дав найбільший дар, дар життя, а ти робиш все, щоб змарнувати його. Правда, жінка твоя відійшла у вічність, але це не значить, що ти маєш змарнувати решту свого життя".

"Після того, — продовжував Григорій, — я взяв себе в руки і потроху, але регулярно, почав вправлятися, нормально відживлятися і в короткому часі став почувати себе краще. Ви знаєте що, — стукнувши рукою об лавку, продовжував він — я починаю жити наново!"

І я відчула, що Григорій хотів би включити мене у своє нове життя; і це переконало мене, що я ще не раз матиму докази, що емоційно ми ніколи не ста-

ріємось. Ми всі і то по всяк час хочемо бути любленими. Наше тіло старіється, але наші емоційні потреби — ні.

І на диво, це була дитина, що допомогла мені відкрити тайну краси, спокою і лагідності старого віку. Одного разу, коли я приїхала до міста Клірвотер, Флорида — затрималась в готелі. Потіючи під моїм тяжким одінням, я не могла дочекатись, коли опинюсь на морському пляжі: коли я вже могла взяти перший віддих холодного, морського повітря — почувла за собою тоненький, дитячий голосок.

"Хотіли б ви спробувати мого солодкого медівничка?"

"Ні, дякую", — сказала я, підозріваючи, що в його мішечку, обліпленим піском, є жаба, або якісь інші хлоп'ячі скарби, але побачивши його спохмурене з розчарування личко, я промовила швидко: — "Добре, дай мені твого солодкого тістечка".

Він дав мені медівничка і запитав: — "Чи ви любите мушлі?"

— Так, дуже!

"— Я знайду їх вам". — Він всунув свою маленьку ручку в мою долоню і провадив мене до золотого берега моря. "О, тут вона є!", — скрикнув він. Я хотіла зігнути і піднести мушлю сама. "О, ні, я це вам зроблю". Швидко піднімаючи мушлю із землі, обтрусив її з піску і сховав до мішочка. "Я буду її нести", — загомонів він.

Ступаючи по пісковому березі моря, хлопчина скрикнув радісно "ох!" і "ах" після кожної знайденої мушлі, а я роздумувала над містичною гармонією, що може заіснувати між дитиною і старшою людиною, як це сталося в нашому випадку. А також про те, що майже кожна старіюча людина відчуває потребу частої зустрічі з довір'ям і невинністю дитини "з-над берега моря".

Тепер, по трьох роках мандрівки у старий вік, я здійсню перуку з голови, звільняю обличчя зі штучних зморщок і скидаю зі себе одіння, що підходило б старенькій бабусі, та дивлюся на те все з приємним почуттям, — я ж бо навчилася так багато при допомозі їх!

Що більше — я мала нагоду зустріти досить багато життєрадісних людей (а всі вони були під вечір свого життя), проте готові на нові переживання, досвіди, на неминучі болі фізичні чи духові, родинні трагедії чи розчарування. І на диво — вони майже всі мали позитивний підхід до життя; а підставою того була їхня глибока віра, що вони всі діти одного Бога.

Коли ж я матиму щастя дожити до 85-го року життя — я надіюсь, що матиму приятель, великодушність, дружбу та довіря малого приятеля "з-над берега моря". А також старатимусь наслідувати мою стареньку бабусю, яка ніколи не рахує себе старою в дослівному значенні того слова і каже: "Я лише маю щастя жити довше, ніж більшість людей".

*Переклала Лідія Балей
з "Рідер'с Дайджест", вересень 1984 р.*

СТОЛІТНІЙ РУШНИК НА СОТОМУ ВЗОРІ!

Нещодавно прибула з України Раїса Руденко передала до Українського Музею рушник, який 100 років тому вишивала бабуня Олекси Тихого. Взір для вишивання із цього рушника найдете на обкладинці "Нашого Життя". Рисувала його, як звичайно, Ольга Трачук. При тому виявилось, що це **Сотий взір**, який вона для нас виконала.

Може не всі читачі, — навіть ті, для яких мистецтво вишивання не чуже — усвідомлюють собі, що рисування взорів не легке діло. Кожний колір треба рисувати на окремому аркуші кратков'яго паперу так, щоб хрестики різних кольорів точно попадали на "своє" місце. Інколи вже сама друкарня друкує не зовсім досконало так, що окремі аркуші взору неточно попадають один на одного (як у числі за квітень 1988 р.). Тоді взір не виходить чітко.

Ольга Трачук із замилюванням і знанням перерисовує взори із рушників, виставок і інших вишивок із колекції Українського Музею в Нью Йорку. Вона вишукує цікаві і цінні взори з різних околиць нашої батьківщини, які зберігаються у приватних колекціонерів і знавців. Декілька років тому вона під час поїздки до Торонто відвідала не тільки музейні сховища, але теж знаних колекціонерів, як Марія Бачинська Зелена і придбала кольорові світлини взорів, з яких згодом відрисувала взори для "Нашого Життя". Знавець і збирач мистецьких виробів Угнівщини Ірина Кашубинська, — це теж одно із джерел, з яких черпає взори Ольга Трачук.

Ольга Трачук в Торонті перед палатою Каса Лома, березень, 1978.

Olha Tratchuk in front of Casa Loma, Toronto, March, 1978.

До круглої цифри "Сотового взору" доходить теж кругле десятиліття нашої співпраці з Ольгою Трачук, бо перші взори її роботи появилися в "Нашому Житті" за 1978 рік.

Ми вдячні п. Олі Трачук за її працю, яка вимагає не тільки вміння і знання, але теж і терпеливості. Дякуючи, бажаємо їй кріпкого здоров'я, сил і всякого добра для цілої родини.

Уляна Любович,
в імені Колегії і Редакції "Нашого Життя"

ЦЬОМУ РУШНИКОВІ 100 РОКІВ

Його вишивала бабуся Олекси Тихого на Донбасі. Потім його мати — Марія Кіндратівна Тиха — дала цей рушник Олексі, коли його арештували. Так він його зберігав протягом всіх років ув'язнення. А після смерті речі Олекси Тихого табірні власті повернули дружині — Тихій Ользі Олексіївні. Там було кілька фотографій, листи, бритва і цей рушник.

Рік на ньому вишитий російською мовою, бо Донбас віддавна заселяли змішані народи і він зрусифікувався в першу чергу. Правда, родина О. Тихого розмовляла українською мовою, а чому так вишили рушник — не знаю.

Може він пригодиться для музею.

Р. Руденко

THIS RUSHNYK IS 100 YEARS OLD

This rushnyk, or ritual cloth, was embroidered by Oleksy Tykhy's grandmother from the Donbas. His mother, Maria Kindrativna Tykha, gave Oleksy this towel when he was arrested, and he kept it throughout all of his years of imprisonment. After Oleksy Tykhy's death, the prison authorities returned his personal belongings to his wife, Olha Oleksiivna Tykha. Among them were a few photographs, some letters, a razor, and this rushnyk.

The year on this towel is embroidered in the Russian language; since for many years the Donbas has been multi-ethnic and primarily russified. However, the family of O. Tykhy spoke Ukrainian, therefore it remains unclear why it was embroidered this way.

Perhaps it can find a permanent place in the museum.

R. Rudenko

СТИПЕНДІЙНА АКЦІЯ СУА — У ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРЕЩЕННЯ УКРАЇНИ

1988-ий рік — це ювілейний тисячолітній рік християнства України.

Чи ж можна його краще відзначити, як успіхами стипендіатів СУА, які закінчивши студії посвятилися українській церкві та нашому народові? Багато молодих монахинь та катехиток різних чинів (в Південній Америці) докінчують студії та вже працюють з українським доростом — молоддю. Чимало семінаристів у Південній Америці та Європі пригтовляються до священства, щоби втримати нашу віру та традиції, а деякі із колишніх стипендіатів СУА тепер обслуговують парафії в США, напр. отець Марій Карло Лазовський, якого довголітнім опікуном був пан Остап Миськів, тепер допомагає в парафії на Йонкерс, Н.Й., а попередньо був у Рочестері. Чи ж може бути краща відплата, як своєю працею допомогти зберегти наше рідне слово, традиції та релігію? В 1987-ім році закінчили теологічні студії, а цього року прийняли єрейське свячення слідувачі семінаристи: о. Йосиф Спасюк, родом з Аргентини. Його довголітні спонсори, панство Марія і Микола Бойчуки, цього року

Преосвящений Кир Єфрем Кривий висвячує о. Матей Крефера, ЧСВВ, Бразилія.

Metropolitan Kryvyj ordains Rev. Krefer.

помагають 60 учням та студентам, включно із двома рідними сестрами о. Йосифа, які вчать у Сестер Василіянок, в Апостолес, Аргентина; Отець Марій Ляхович, який був спонсорований бл.п. Александром Татомиром; о. Матей Крефер, спонсори д-р Міра Сагайдак та 5-ий Відділ СУА; о. Андрій Пістун, спонсорами були: Об'єднання Оборони Лемківщини, Вотервліт, подр. О. Кузьми, Гартфорд та останніх п'ять років пані Марія Соробей; о. Марій Дацишин, опікуни Братство Кол. Вояків УНР з Ньюарку; о. Йосиф Ратушний, спонсори д-р Юрій Савицький, подр. Ю. і А. Мицаки та подр. М. і О. Климишини. Усі вони родом із Бразилії, прийняли єрейське свячення з рук преосв. Кир Єфрема Кривого. Також о. Т.Р. Ільницький був висвячений у травні

Нововисвячений о. Марія Дацишин з батьками та старшим братом, о. Омеляном, який святкував 25-ліття священства. Бразилія.

Newly ordained Father Maria Dacyshyn with family.

Єрейські свячення о. Йосифа А. Спасюка ЧСВВ з рук Папи Івана Павла II.

(спонсори подр. М. і М. Бойчук)

Ordination of Jose A. Spaciuk (from Argentina) by His Holiness Pope John Paul II

(sponsors Mr & Mrs Mykola Wojczuk)

цього року папою Іваном Павлом II — його опікунами були А. Тарнавська та І. Нич. В 1988-ім році закінчать теологію ще інші семінаристи, включно із двома в Свято-Софійській Укр. Православній Семінарії у Бавнд Бруку, Н.Дж. Ось уривки із листів від деяких із них:

"... маю велику радість сповістити Вас, що дня 21-го червня 1987 р. прийняв єрейські свячення з рук св. Отця Папи Павла Івана II. Було нас усіх 55 новосвячених, я одинокий східного обряду. На привітанні Папа говорив зі мною тільки по українськи. Зараз пишу також до Дорогого Доробродія Пана Бойчука, бо він багато мені допоміг в цій дорозі... зарозом молюсь Господеві, щоб Вас благословив, дав Вам здоровля й мир. Нехай Ваше святе діло з Вашими біднішими братами дальше розцвітає. Приймійте мої свяченичі благословення Ви й ті, що з Вами працюють.

О. Йосиф Спасюк, ЧСВВ

*А. Кравчук зі семінаристами Старо-Софійської Укр. Православної Семінарії, Баунд Бруку, Євгеном Бербець та Елісеєм Ференс (родом із Бразилії)
(спонсори подр. В. і М. Кравець та Соня Мельник)*

*Eugene Berbetz & Eliseu Ferens (from Brazil) seminarians at Saint Sophia Ukrainian Orthodox Seminary in So. Bound Brook, NJ with Anna Krawczuk
(sponsors Mr & Mrs V. Krawec and Sonia Melnyk)*

"...цим письмом маю велику приємність Вас повідомити, що дня 29 травня 1988 р. я став священником... для мене цей день був найбільший у житті. За це я вдячний Богові, батькам моїм і всім тим, що допомогли мені дійти до Господнього Престола. Окремим способом я дякую Союзіві Українок Америки, що постаралися мені допомогти фінансово через Шп. Анну Тарнавську і І. Нич. Нехай Преподобний Бог щедро благословить ввесь Союз Українок Америки. На св. Літургії кожного дня я згадую про Вас і про всіх моїх Добродіїв."

О. Теодосій Ільницький, ЧСВВ.

"...знова пишу кілька слів, щоб дати деякі новості. Піддияконат прийняв 5 березня 1988 р. з рук нашого Кардинала Мирослава Любачівського, дияконат прийняв 25 березня з рук нашого Владика Кир Мирослава Марусина. Св. Тайну Священства приймаю 29 травня у Базиліці Св. Петра з рук Папи Івана Павла II... у моїх молитвах пам'ятаю про Вас та про моїх добродіїв. Нехай Господь і Його Пречиста Мати благословлять Вас і Вашу працю в цьому році 1988..."

Бр. Григорій Гунька, ЧСВВ
(спонсорами були: подр. О. і Б. Козаки та подр. М. і Е. Наливайки)

Радіємо їхніми успіхами, гратуємо їм та їхнім спонсорам. В 1987-ім році Стипендійна Акція СУА відзначила 20-ліття свого існування, та закінчила той рік виплатами 845 стипендій потребуючим українським учням та студентам у Південній Америці та Європі, на суму 172,479.00 амер. дол. Крім того, що велике число стипендіатів СУА закінчили студії, середні школи чи фахові школи, все ж таки з половиною 1988 року число стипендіатів доходить до 900,

та нові прохання одержуємо майже щодня. І як усі попередні роки, маємо більше аплікантів як спонсорів та не один потребуєчий учень чи студент чекає свого добродія. Більше як половина наших стипендіатів/ок/ це середньо-шкільники, бо в країнах, де примусове навчання тільки до 4-ої нар. класи, закінчити гімназію це вже осяг! Інтернати, проваджені нашими катехитками чи сестрами переповнені, а Інтернат Колегії Св. Ольги в Прудентополі мусів "відіслати на колонію, на село" чимале число дівчат, через брак місця. Не сприяє також велика інфляція у Бразилії та Аргентині, та батьки, які попередньо могли хоча продуктами допомогти, тепер цього зробити не можуть. І тому наші стипендії так потрібні, щоби забезпечити утримання дитини в інтернаті, де приймають тільки українського походження дівчат, та виховують в українському дусі. Катехитки Серця Ісусового зачали свою виховну працю ще в сорокових роках та за ці роки понад 400 жінок стали професійними та піднесли рівень життя не тільки собі, але й своєму оточенню. Багато із них посвятились тій праці та, навіть працюючи професійно, віддають свої заробітки Інститутіві, щоби розвинути інтернати та допомогти більше дівчатам. Хлопці в малих семінаріях в Бразилії також виховуються в українському дусі і також потребують спонсорів, бо біль-

*Сестра Марія Рудик
(спонсори подр. Е. і М. Наливайки)*

*Sister Maria Rudek ICOSA
(sponsors Mr & Mrs E. Nalywajko)*

шість із них це діти колонії — діти села. Також маємо стипендіатів, які вдень працюють на будь-яких роботах, дівчата в більшості при домашній праці, а вечорами ходять до школи, бо добре знають, що без хоча середньої освіти життя свого не покращають. І хоча цього року велике число семінаристів дійшли до священства, все ж таки студенти теології є великою меншістю в числі усіх стипендіатів СУА.

Ми одержуємо сотки листів від вдячних стипендіатів та хочемо поділитись деякими із них:

"...минулого року я закінчила факультет педагогії в Курітібі, Бразилія. Моїми спонсорами були подр. Євген та Мирослава Наливайки. Відразу Головна Настоятелька вислала мене на Параїзо-Пато Бранко, щоб зайняти місце директорки школи від 1-ої до 8-ої класи. Маю під опікою 110 учнів і 11 професорів. Учні то найбільша часть є українці, тому що ця оселя є замешкана самими українцями. В нашій домі, інтернаті, проживає 28 дівчат, а з тих

тільки 10, що батьки помагають... працюю також при парафії з молоддю та дітьми і проваджу церковний хор. Якщо можливо знайти спонсорів для цих бідних дівчат то дуже прошу. Також потребуємо українських книжок, взори до вишивання та по зможності "Наше Життя", за те все Вам дуже вдячна..."

Сестра Марія Рудик, Кат. Св. Анни

..."Сьогодні, доходячи до кінця шкільного року і до закінчення студій техніки рільництва, які я закінчив з добрим успіхом, не можу призабути за Вас та за моїх добрих спонсорів, Українську Асоціацію у Вашингтоні, ДК. На слідуючий рік вже буду працювати між нашим народом, помагати їм на ученням техніки рільництва і інших..."

Марію Гаврилюк, Кравейро, Бразілія

..."наука мені йде добре. Крім науки я вчу дітей народних танців у суботній школі. Дякую за допомогу пані Володимирі Садівник та Вам."

Августин Шавієр Перейра, Прудентополіс, Бразілія

..."Сердечно дякую Вам за поміч. Я дуже добре користаю з тих грошей бо вже доходжу до кінця курсу. Після університету буду брати участь в курсах української мови як також англійську мову мушу добре знати. Тим зможу ліпше працювати в нашій українській спільноті. Все вдячна моїй довголітній спонсорці, пані Неонілі Кліш, яка мені помагає уже від 1983-го року."

Анна Навроцька-Ковалюк, Курітіба, Бразілія

..."я дуже щаслива і вдоволена, що з Вашою допомогою можу закінчити мій факультет. Багато з моїх товаришів/ок/ перервали студії, бо не мають фондів, щоб оплатити факультет, так дуже його зацінили. Дуже люблю працювати з особами, людьми; піклуватися тими найбільш біднішими, хоча відчуваю їх проблеми і бідноту. Багато енергії докладую до цієї праці. Вона приносить мені духовне вдоволення бо її ніхто гідно не оплатить. Бажаю на будучність бути позитивною для нашого народу. Дай Боже мені докінчити студії і бути діючим членом нашої спільноти."

Івона Кавч, студентка на третім році соціології в Курітібі, Бразілія, спонсор — Андрій Школьник

..."Я вже дістав допомогу, що Ви мені прислали. Дня 29-го травня я і мій братчик Клавдіо були до першого св. Причастія, але на жаль, цей день був для нас дуже сумний, бо рано помер мій брат, який три роки лежав паралітик. Нас дітей до першої Евхаристії було 101. Мої батьки не були присутні. Гроші, що Ви передали дуже придалися, бо тато витратили усе що мали на лікування Януарія і ми не мали за що купити шкільні речі. Дуже дякуємо з глибокого серця".

Карло Шельський, учень 5-ої класи та школи українознавства, Прудентополіс, Парана, Бразілія

(Одержав тільки 50.00 дол. із Стипендійного фонду — спонсора ще немає)

..."Нині з великою радістю пишу до Вас і моїх спонсорів і завдячую допомогу що Ви всі мені дали, щоб досягнути мій ідеал. З Вашою допомогою я закінчила мої студії і дня 20

Марія А. Кривий (спонсор 21-ий Відділ СУА), Лідія Кельняр (спонсор 91-ий Відділ СУА).

Maria A. Kryvyj (sponsor from Branch 21), Lidia Kelnak (sponsor from Branch 91).

березня 1988 р. одержала диплом психології. Цей диплом я Вам усім завдячую, особи, що мене навіть не знали, мені допомогли дістати цей диплом. Нині можу Вам сказати з великою радістю — "Дуже Дякую"!!! — Цього ніколи не забуду. Можете бути певні, що цього знання не буду заковувати собі, я буду уживати це для моїх ближніх. Ваша довголітня стипендіятка — **Лідія Кельнер, Бразілія**".

спонсори — від 1975 — 1984 Пані Мері Душник
1983 — 1987 91-ий Відділ СУА, Бетлегем, Па.

..."цього року закінчила мій курс — середню освіту. Дуже напрацювалася перед "форматурою", але гарно усе вдалося, фестин відбувався в нашій центрі "Полтава". Нас усіх було 75 студентів. Враз з батьками клуб був заповнений. Я дуже вдячна Вам та моїм спонсорам, членкам 21-го Відділу СУА, бо тільки завдяки Вашій допомозі я закінчила. Тепер братиму підготовчий курс до вступних іспитів на університет, та з Божою і Вашою допомогою надіюсь вступити на факультет. Ваша все вдячна стипендіятка

Марія Апарисіда Кривій, Бразілія

..."отсим повідомляю Вас, що я закінчив факультет адміністрації в місті Гварануава. Також рівночасно засилаю мою найщирішу подяку, що мені постаралися знайти спонсорів. Панство Люба і Мирон Чолгани, мені спома-

Торонто, 20-го липня 1988

ПРЕСОВЕ ЗВІДОМЛЕННЯ

СФУЖО повідомляє що:

1. Під час 97-ої Конвенції Генеральної Федерації Жіночих Клубів, яка відбулася в Гранд Рапідс, Міш., США в днях 19-26 черпня 1988 року СФУЖО одержало грамоту за "Видатні досягнення в ділянці міжнародного взаємозрозуміння" в конкурсі на тему "Релігії в світі".

Нагорода призначена за проекти, пов'язані з підготовкою до 1000-річчя Хрещення України:

екслібриси, які розіслано дітям в 12-ти країнах світу враз із поясненням символіки; конкурс слова і малюнку для українських дітей, які живуть поза Україною та контекст для дітей в публічних школах Торонто на тему виставки "Втрачені архітектурні пам'ятки Києва", що відбулася в міській ратуші Торонто в листопаді 1987 року з нагоди 5-го Конгресу СФУЖО.

На тій же Конвенції, в якій брали участь 1015 делегаток з різних країн світу, репрезентувала СФУЖО голова д-р Марія Квітковська, яка під час міжнародного полуденку подала короткий звіт із діяльності за останній рік і підкреслила зокрема, що це 1000-річчя Хрещення України а не Росії, як це Советський Союз пропагує і одночасно далі гнобить віруючих в Україні.

Голова Українського Золотого Хреста Наталія Іванів у своєму звіті під час пленуму подала інформації про акції допомоги українським дисидентам в Україні та жертвам катастрофи в Чорнобилію.

2. СФУЖО є членом Міжнародного Руху Матерів (МММ) з осідком в Парижі, де Олена Процюк є одною із заступниць президентки МММ. Делегаткою

СФУЖО на нарадах МММ, що відбулися в днях 27-28 травня 1988 року в Женеві, була Зоя Нижанківська, голова Товариства Українських Жінок у Швейцарії. Під час нарад у справі "Насильства над дитиною" З. Нижанківська представила проблему насильної русифікації на Україні, починаючи від садочка, що кондиціонує культурнонаціональне тло виховання дитини та обмежує обізнання національних та релігійних традицій. Зою Нижанківську запросили до участі в працях Женевської Секції МММ.

3. В днях 26-го червня до 4-го липня 1988 року відбулася Конференція Міжнародної Жіночої Ради (МЖР) у Вашингтоні, США з програмою, яка відзначала 100-річчя цієї Міжнародної Організації, при участі 687 делегаток, які репрезентували 60 країн. Голова СФУЖО д-р М. Квітковська взяла участь як обсерватор, а членки Українських Жіночих Організацій, які є членами Національних Рад Австралії, Канади і США, взяли численну участь та дали свій вклад під час підготовки резолюцій, зокрема у справі людських і громадських прав. Між репрезентативними приняттями відбулось приняття, яке влаштував Союз Українок Америки (член Національної Ради в США).

Велика кількість делегаток і гостей заповнили просторе приміщення Прес. Клубу у Вашингтоні та із зацікавленням слідували за програмою, яка включала показ історичної ноші в Україні. Участь українок на цій міжнародній конференції вказала на їхнє зацікавлення продовжати контакти з жіноцтвом світу та стреміти до відновлення Національної Ради Українських Жінок, що зможе статися з часом відзискання нашої самостійної держави. Національну Раду Жінок України засновано у 1918 році і вона проіснувала під час нашої державності, а потім ще коротко в екзилі в Чехословаччині.

гали через три роки, за що я буду їм все вдячний. Бажаю Вам усього найкращого та ще раз щиро дякую.

Бенедикт О. Бойко, Бразилія

Делія Кликайло, Аргентіна
(спонсор Романа Дигдало)
Delia Klikaïlo from Argentina
(sponsor Mrs Romana Dyhdalo)

"...Мотивом мого листа є радісна вістка. Хочу Вас повідомити, що дня 9 жовтня 1987 р. я вже одержала диплом учительки в народній школі — примарії. Вже зробила всі заходи до головного заряду виховання при міністерстві, щоб на другий рік працювати. Мої мрії сповнилися. Це завдяки Вашій ласкавій матеріальній допомозі, за що сердечно дякую я і мої батьки. Особливо дякую моїй довголітній добродійці, що мене спонсорувала, пані Романі Дигдало.

Сподіюсь дістати посаду учительки в колегії Св. Йосафата таки тут в Апостолес, бо я кілька років навчала наших дітей українських танців та помагала при парафії. Щиренько здоровлю Вас та всіх пань СУА. Все вдячна

Делія Кликайло, Аргентіна

(спонсори: Ф. Калитчук, Р. Дигдало,
Стипендійний Фонд СУА)

Наші сердечні ґратуляції спонсорам, бо без Вашого довіря до нас та до стипендіятів вони б не увінчалися такими успіхами. Це не тільки ми втішаємось такими листами, але кожний спонсор також має листовний контакт зі своїм/ми учнями чи студентами. Чи не бажали б і Ви простягнути руку українській дитині в Південній Америці чи Європі? Багато із них чекають свого добродія. За інформаціями як Ви б могли стати опікуном — спонсором через Стипендійну Акцію СУА прошу написати на подану адресу:

UNWLA Inc. Scholarship Program
c/o Anna Krawczuk
18 Telegraph Hill Rd.
Holmdel, N.J. 07733

КАТЕРИНА ЧУМАЧЕНКО ПОКЛИКАНА ДО БЮРА ЗВ'ЯЗКІВ У БІЛОМУ ДОМІ

Вашінгтон. — Катерина Чумаченко, яка була на пості спеціального асистента від людських прав та гуманітарних справ в бюро Державного департаменту, з днем 20-ого червня, 1988 року дістала аванс на позицію заступника директора бюро зв'язків Білого Дому. Вона буде відповідати за справи відносно зв'язків між США і ССРСР, як теж за справи оборони пов'язані із стратегічною оборонною ініціативою. Вона буде також служити зв'язковою Білого Дому для східноєвропейських етнічних груп.

Уроджена в Чикаго, Катерина була активною членкою СУМА. Закінчила на Джорджтаун університеті факультет заграничної служби зі ступнем бакалавра Міжнародної Економії, а згодом отримала в Чикагському університеті магістерський диплом, спеціалізуючись у міжнародних фінансах. Під час студій, Катерина брала літні курси в Гарвардському Українському Інституті.

Перед працею в американському уряді, Катерина була директором Українського Інформативного Бюро у Вашингтоні від 1982 до 1984 року, а в 1983 році була виконавчим директором крайового Комітету поневолених націй. Належала до проводу УККА у Вашингтоні, а тепер є активним членом Вашингтонської Групи Українських Професіоналістів.

FOR IMMEDIATE RELEASE

July 5, 1988

CONTACT: Myron Wasyluk
(202) 638-0988

CHUMACHENKO ASSUMES WHITE HOUSE RESPONSIBILITIES

Washington, DC. Kateryna C. Chumachenko, Special Assistant to the Assistant Secretary of State for Human Rights and Humanitarian Affairs, has been promoted to Associate Director of the White House Office of Public Liaison effective June 20, 1988.

Miss Chumachenko will be responsible for issues involving U.S. Soviet relations, Defense and the Strategic Defense Initiative (SDI). She will also serve as the White House liaison for East European ethnic groups.

A native of Chicago, IL, Kateryna was an active member of the Ukrainian-American Youth Association (SUM) Palatine Chapter. She graduated from the Georgetown University School of Foreign Service with a B.S.F.S. degree in International Economics. While earning her M.B.A. specializing in International Finance and Public Non-Profit Group Management from the University of Chicago, she attended summer courses offering by the Ukrainian Research Institute of Harvard University.

Kateryna was formerly Director of the Washington-based Ukrainian National Information Service (UNIS) from June 1982 thru June 1984 and an Executive Director of the National Captive Nations Committee in 1983. She has served on the Board of Directors of the Ukrainian Congress Committee of America in Washington, DC and is an active member of The Washington Group of Ukrainian-American Professionals (TWG).

ЗОЛОТІ ДУМКИ

Здоров'я не є все, але без здоров'я все є ніщо.

Ніколи людина так не поспішає, як тоді, коли має зробити якусь дурницю.

Критик — це людина поважана, яка професійно не

вірить, любить парадокси і не знає анатомії, бо вважає жовч за серце.

Як усміхається, то усміхом Буди, який, задивлений у свій пупок, думає що це осередок всесвіту.

подала Х.Н.

МЕЛОДІЯ ПІСНІ

Andante

Шумі - та ліщина, як ся роз-ви-ва-ть; Плака-
- та дів-чу-на, як ся від-да-ва-ла. ва-ла.

Цю пісню співають дівчатка „Дружки” на „Дівочому вечорі”, як плетуть вінки.

Записано на весіллі Гануні Л. в с. Літлю-те к. Перегінська в 1938 р. автором Г.Л.

З циклу „Весільні пісні України”. Серія: 1-ша.

*Halyna Zacharyasevich-Lupa; Batic over crepe de chine.
Галина Захарясевич-Луца, Батік на крепдешин.*

1.
Шуміла ліщина, як ся розвивала
Плакала дівчина, як ся віддавала.

2.
Не шуми, ліщино, та й не розвивайся
Не плач, дівчинонько, та й не віддавайся.

3.
Як же не шуміти, коли-м зелененька
Як же не плакати, коли-м молоденька.

4.
Як же не шуміти, коли вітер віє
Як же не плакати, як серденько мліє.

5.
Як же не шуміти, я горішки роджу
Як же не плакати, за нелюба ходжу.

6. (вставлене автором)
Як же не шуміти, горішки зривають
Як же не плакати, літа пропадають.

7.
Шуміла ліщина, та й гай зелененький
Плакала дівчина та й я молоденький.
Шуміла ліщина, та й буде шуміти
Боліло серденько, та й буде боліти.

ПІДСТАВОВІ СКЛАДНИКИ УКРАЇНСЬКОГО ВЕСІЛЛЯ

Одруження молодят — це не тільки справа двох молодих осіб, але і їхніх родин — у широкому значінні — їхніх родів. Тому стільки ритуалів заторкають куртуазійні відвідини родів та вимінювання подарками. Тому також був колись — *викуп молодої*, коли молодий, після одруження хоче її забрати вже до себе.

У переведенні ритуалів батьки молодят не беруть найактивнішої ролі. З делікатності — діють їхні представники, їхні заступники — *старости та свахи*. Тепер свахи рідше бувають, а ролі *весільних батьків* перебрали *староста і старостина*. Всі елементи одруження складають немов драму, з приписаними ролями.

У ритуалах українського одруження є кілька підставових концептів та елементів які відбуваються по-кілька разів — головню у символах пов'язаних із:

- *хлібом (колач, коровай, пташки й шишки з тіста)*;
- *довір'ям другому родові (виміна хлібом, ділення хлібом)*;
- *прощанням подруги на дівич вечорі*;
- *прийманням нової клітини/подружньої пари до громади (ділення короваєм)*;
- *творенням нового гнізда, і символу родини й плодючості (барвінок, гільце)*.

ДАВНІ СИМВОЛИ І РИТУАЛИ

Барвінок: символізує любов, кохання, чистоту/невинність; плодючість.

Вінки, вінчання: походить від слова "вінок".

Свічка: символізує присутність Божу, Боже благословення, вогонь, душу.

Гільце: колач із весільним деревцем. Гільце — символ будівництва нового гнізда для молодих, та символ продовження роду — плодючості. Можна мати навіть два гільця (молодої та молодого). У поході до, та із церкви одне гільце несе староста або старший дружба/боярин; маленьке може нести — світілька.

Коровай: це жертвенний, ритуальний хліб. Є кілька родів короваїв: головний (великий, круглий), дерево життя, з пташками-перепілками, та дивень — гніздечко молодят.

У українській традиції на різні свята різні роди хліба (колач, паска) мають культове значення. Хліб — це засадничо символ життя і продовження життя. Коровай — це також рід хліба, але у круглій формі —

Коровай. Korovay.

у формі сонця. Він був жертвеним хлібом, жертвою богам із спільної праці і плоду землі. Коровай має два поверхи: спідній ("підшва", це колач, який крають і їдять) і верхній, з декораціями. Горішня частина короваю обвинена віночком з тіста, з пташками/голубами та квітами з тіста (завжди має бути паристе число). Зверху декорації з барвінку, калини, стебел пшениці.

Перед добою християнства, на весіллі обхід молодят (тричі) кругом стола з короваєм була найважливішою частиною та символом самого одруження. Коровай — це символ продовження життя і сили громади. Колись сім жінок пекли коровай, зі складаної муки. Тому кусочки коровай треба на весіллі роздавати присутнім — які таким способом приймають молодят до своєї громади, у формі первинного причастія. Тому важне, щоб коровай мав горішню частину з прикрасами (яку молодята ховають на пам'ятку) і долішню частину (колач) для роздавання на весіллі. Батьки благословлять молодят малим короваєм — і перед весіллям гільцем.

Варіяція хліба/колоча/коровая — це солодке печиво, або й навіть модерний торт, з яким приходять спочатку батьки молодого до батьків молоді — для зазнайомлення (зараз після заручин на заповіни). Тому малі хлібчики, чи шишки тіста приносять старости до дому молоді в день вінчання — перед благословенням.

Рівність молодят є традиційна серед українців довгими віками. Тому молоду батько не віддає молодому, вона не стає його власністю (як це бувало в інших культурах). Вона одружується з доброї волі; тому був звичай давати рушник сватам, чи молодому — якщо дівчина згідна, а коли не хотіла хлопця, то давала гарбуз. Тому молодята перед одруженням зустрічаються перед церквою у крузі своїх приятелів — дружок та дружбів.

Рівність молодят наявна й у самім слові одруження: брати собі *дружину*. В українській мові і він і вона є *дружинами*, себто не тільки молодий представляє молоду як свою *дружину*, але й вона також називає його своїм *дружиною*. Це слово походить від давньої форми дружини — друзів, товаришів долі й охорони, що підкреслює елемент рівності. Цей елемент відбивається також у тім, що вже від 1950 рр., а тепер і на Заході, одружені жінки часто задержують своє прізвище (головно для професійного життя).

Весільне печиво — дивень.
Wedding bread – dyven.

ВЕСІЛЬНІ ЗВИЧАЇ НА СЬОГОДНІ

ПЕРЕД ВІНЧАННЯМ

1. ЗАРУЧИНИ

Молодята договоряються про одруження. Тоді у батьків молоді відбувається церемонія з перстнями. Наречений (означає — обіцяний) дає нареченій перстень, не раз вона також дає йому. Традиційно вона може дати йому рушник, у знак згоди зв'язати своє життя з його. Колись, дипломатично у цій церемонії брали участь свати, як амбасадори молодого, який заходив у дім аж тоді коли панна витягнула й подала вишиваний рушник.

2. ГОСТЮВАННЯ БАТЬКІВ

Після заручин батьки нареченого відвідують батьків нареченої; ті потім віддають візиту. Кожного разу в гості йдеться із якимось родом хліба/печива (тепер може бути торт) — як вияв довір'я разом їсти хліб і творити рід, громаду.

3. ДОГОВОРЕННЯ ІЗ СВЯЩЕНИКОМ

Молоді потребують полагодити різні формальності не тільки церковні і легальні, але і ритуальні, щоб усе було в українському стилі.

Якщо у даній парафії є звичай, що під час церемонії одруження ходять із тацюю — можна просити, щоб того не робити, і замість того заздалегідь дати якусь пожертву на церкву.

4. ДІВИЧ ВЕЧІР

Дружки організують для молоді пращання, або ДІВИЧ ВЕЧІР. Присутні тільки неодружені дівчата, чи товаришки — однолітки молоді — що відпроваджують свою подругу. Це веселий, теплий вечір — без подарунків від гостей. Мета вечора:

пращання, забава
роблення *гільця*
плетення *віночків*.

Традиційно проситься також і нареченого, й дружб накінець програми. Наречена так ще публич-

но виявляє згоду одружитися зі своїм нареченим, і коли він їй приносить дарунок, вона подає йому на тарілці/гаці вишивану хустинку та вишивану сорочку, зав'язану у різні стрічки.

На столі вже може бути малий коровай. Перед нареченими два нові накриття (тарілки, ложки, ножі) — перев'язані червоною стяжечкою. Пляшки неалкоголічного чи алкоголічного напитку також перев'язані червоною стрічкою, прикрашені червоною калиною.

Дівич вечір — це час забави, **вінкоплетення** і роблення **гільця**. Це не економічний засіб заосмортити молоду різними предметами. Тому, традиційно — на дівич вечір не приноситься дарунків — тільки на весілля.

ГІЛЬЦЕ

Молодий повинен принести на дівич вечір галузку смерічки або галузки з овочевого дерева для роблення гільця.

Як робити **гільце**:

- галузку застромити у КОЛАЧ
- зробити прикраси із червоної волічки
- чіпати їх на галузку
- додати прикраси з калини, барвінку, цукорків, монет, свічечок, яблучок, колосу жита, хмелю, рути, прапорчиків (важне щоб було попарно, рівне число);
- обвішати срібними, золотими, червоними нитками, стрічками, папірчиками;
- встромити їх у колач (себто нове гніздечко).

ВІНОЧКИ

Дівчата плетуть **віночки** молодим до церкви.

Вінчання — походить від слова *вінок*, кінцевого для ритуалу (у деяких церквах вживають корони [похідне віночків] — але тоді молодята не можуть брати своїх власних віночків на пам'ятку).

Віночки для молодят мають бути із **барвінку** (символу чистоти, кохання, плодючості).

Можна також листочки помалювати на золоту краску (давний звичай, що уподібнює вінок до корони).

В ДЕНЬ ВІНЧАННЯ

ДІЙОВІ ОСОБИ

МОЛОДА, МОЛОДИЙ (або "КНЯГИНЯ" і "КНЯЗЬ")
ДРУЖБА (БОЯРИН), ДРУЖКИ
СТАРОСТА, СТАРОСТИНА (ВЕСІЛЬНІ БАТЬКИ)
СВЯЩЕНИК
БАТЬКИ МОЛОДИХ
РІДНЯ МОЛОДИХ
СВІТИЛКИ (маленькі дівчатка — несуть віночки, або й мале гільце на вишиваній подушці)
ГОСТІ

Гільце з калиною і пупою. Hiltse with guelder rose and rue.

ПОТРІБНІ СПЕЦІАЛЬНІ/РИТУАЛЬНІ ПРЕДМЕТИ

- **гільце, колач**
- **віночки**
- **китиця /букет** молодої (дарунок від молодого) китиці для дружок; бутонерки (корсажі) для матерей
- **квітка /бутонерка** для молодого (також можна й для решти членів найближчої родини та друзів)
- **китиця** на вивід молодої
- **вишивані рушники** (під гільце, і під коліна молодим)
- **вишивані стяжки** /тоненькі рушники для старостів
- **свячена вода**
- **дві ікони** (для благословення: молодого і молодої)
- **два малі хлібчики** — **злучені**
- **дві обручки** (зі середини виписано по-українськи тільки ім'я з ким одружується та дату, напр.: "Христинна — 21.V. 1988;" та "Юрій — 21.V. 1988);
- **таця із хлібом, сіллю, вином, медом**
- **свічки** (можуть бути у хлібчиках).

РАНО:

Молодята йдуть до церкви на Службу Божу, приступають до Св. Причастія. Тоді церемонія вінчання не мусить бути довга, з відправою Служби Божої.

МОЛОДИЙ У ДОМІ СВОЇХ БАТЬКІВ

1. ПРОСИТЬ У БАТЬКІВ БЛАГОСЛОВЕННЯ

— стає перед батьками (батько справа, мати зліва) батько тримає хліб, а мати **ікону Ісуса Христа**):

МОЛОДИЙ:

Тату, прошу благословити!

Благослови у другий раз!

Благослови у третій раз!

БАТЬКО:

*Нехай тебе Бог благословить,
і я благословлю!*

(3 рази)

благословить хлібом

МОЛОДИЙ:

Мамо, прошу благословити!

Благослови у другий раз!

Благослови у третій раз!

МАТИ:

*Нехай тебе Бог благословить,
і я благословлю!*

(3 рази)

благословить іконою

2. ВИРЯДЖАЮТЬ МОЛОДОГО, В ТОВАРИСТВІ СТАРОСТИ І ДРУЖБІВ:

— беруть свічки (можуть бути у хлібчиках) до церкви (що молодята будуть тримати)

— дівчина з родини несе ШАБЛЮ молодого (давний символ лицарськості, козацтва та мужськості), запхану в хлібчик

— СТАРОСТА бере хліб або колач із ГІЛЬЦЕМ зі собою

— МАТИ — кропить молодого свяченою водою

3. ПРИЇЗД ДО ДОМУ МОЛОДОЇ

Почот іде — із СТАРШИМ ДРУЖБОЮ НАПЕРЕДІ, що несе *гільце* (у колачі).

СТАРОСТА несе хлібець (у формі шишки), приносить на таці квіти (а нераз вуаль для молодої — від молодого);

СТАРОСТИНА зустрічає їх із засвіченою свічкою: вітаються і вимінюють хлібчиками/шишками.

СТАРОСТА питає: *чи дозволите ввійти нашому почоту?*

МАТИ МОЛОДОЇ: вітає почот і запрошує ввійти. СТАРОСТІ дають рушник (вишивану широку стяжку) і перев'язують його ним; також можна дати і СТАРОСТИНІ рушник;

ГІЛЬЦЕ кладуть перед місцем благословення.

СТАРОСТИНА і МАТИ МОЛОДОЇ — вдягають МОЛОДУ у вуаль (вельон), (перед гільцем).

4. БЛАГОСЛОВЕННЯ:

СТАРОСТА:

*— Просимо батьків
благословити молодят.*

Тоді просить батьків і родину сісти (якщо є ватран, що символізує давнє родинне вогнище, то коло нього).

БАТЬКИ МОЛОДИХ держать *ікони, хліб* (2 злучені малі хліби).

СТАРОСТА: дає молодят по одному кінцеві *рушника*

— сам держить середину рушників і приводить молодят перед БАТЬКІВ

— кладе рушник БАТЬКАМ на коліна.

МОЛОДІ кланяються 3 рази перед БАТЬКАМИ і просять:

Просимо нас благословити.

БАТЬКИ благословлять ІКОНАМИ (одна, Ісуса Христа, від батьків молодого, друга — ікона Матері Божої — від батьків молодої):

**НЕХАЙ ВАС БОГ БЛАГОСЛОВИТЬ
І МИ БЛАГОСЛОВИМО!**

Спершу **батьки молодої**, тоді — **батьки молодого**. МОЛОДІ: хрестяться, цілують ІКОНИ і БАТЬКІВ (3 рази).

МАТИ МОЛОДОЇ — окремо благословить молоду:

БУДЬ ЗДОРОВА ЯК ВОДА,

ВЕСЕЛА ЯК ВЕСНА,

РОДЮЧА ЯК ЛІТО,

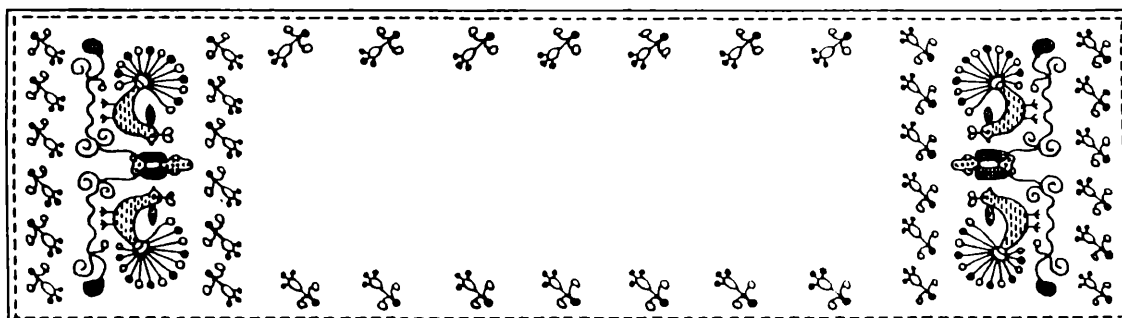
БАГАТА ЯК ОСІНЬ,

ЩАСЛИВА ЯК СОНЦЕ!

5. ВИЇЗД ДО ЦЕРКВИ

ВСІ ВИХОДЯТЬ в такому порядку:

— СТАРОСТА — з *короваєм* (меншим) і *гільцем* (можуть помагати дружба та світилка)

— СТАРОСТИНА — з *іконами*
 — МОЛОДИЙ З ДРУЖКОЮ (бере віночки, або дає їх СВІТИЛЦІ) та з паннами, панями.
 — МОЛОДА з ДРУЖБОЮ (він бере обручки) та з ДРУЖБАМИ, чи мужчинами з родини.
 — МАТИ МОЛОДОЇ покроплює молодят *свяченою водою*.
 — ХРЕСНА МАТИ МОЛОДОЇ або МОЛОДОГО — несуть свічки для молодят і дружб, та рушником, чи й білим полотном-доріжкою.
 Всі виходять й ідуть до церкви.

6. ПРИЌЗД ДО ЦЕРКВИ

ГОСТІ вже ждуть у церкві. Їх можна розводити до лавок (крім двох перших, які для батьків і тих, що були на благословенні).

— МОЛОДИЙ і його почот зустрічають МОЛОДУ і її почот. МОЛОДА підходить до МОЛОДОГО з дружками (ніхто не передає її "в руки молодого!").

— МОЛОДІ стають разом перед сходами/входом до церкви. ДРУЖБИ, ДРУЖКИ ЗА НИМИ.

— Всі входять до притвору церкви.

— МОЛОДИХ зустрічає:

СВЯЩЕНИК: *перев'язує їм руки рушником* (ритуал заручин) і веде перед тетрапод; там розв'язує руки.

— ХРЕСНА МАМА МОЛОДОЇ або МОЛОДОГО кладе інший *рушник* перед МОЛОДИМИ на землю (можна мати також біле полотно/доріжку від входу аж до тетраподу).

— молоді стоять на *рушнику*.

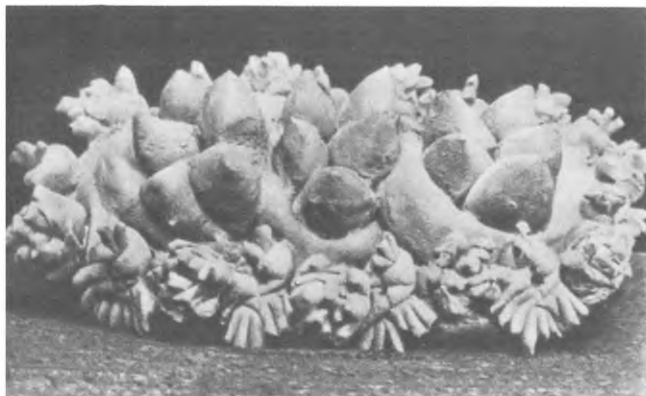
ПОЧОТИ і БАТЬКИ йдуть за МОЛОДИМИ і заходять на місце, у перші два ряди.

СТАРОСТИНА — кладе ікони та віночки, які несла світилка або ДРУЖКА на тетрапод.

7. ОБРЯД ВІНЧАННЯ

ДРУЖБА тримає ОБРУЧКИ;

хресна мама дає свічки для МОЛОДЯТ, дружок і дружбів; свічки можна традиційно і символічно тримати у маленьких хлібчиках (тоді не будуть капати);

Весільне печиво — лезьень.
Wedding bread — lezhen.

АКТ ВІНЧАННЯ

8. ВИВІД МОЛОДОЇ

Священик веде МОЛОДУ до бічного престолу. Вона іде із другою *китицею* (її має МАТИ МОЛОДОЇ, або *хресна мама* МОЛОДОЇ), а свою китицю дає держати дружці). Після виводу, китиця залишається для бічного престолу, перед іконою Богородиці.

9. ПІДПИСАННЯ ДОКУМЕНТІВ

10. ВИХІД З ЦЕРКВИ:

— МОЛОДІ разом,
 ДРУЖКИ й ДРУЖБИ,
 СТАРОСТА і СТАРОСТИНА (забирають ікони та рушник);

БАТЬКИ МОЛОДОЇ;

БАТЬКИ МОЛОДОГО;

ХРЕСНІ БАТЬКИ (забирають свічки);

СВІТИЛКА (несе віночки);

РІДНЯ, ГОСТІ

— БАЖАННЯ і цілування молодих: *аж у притворі*.

Тепер МОЛОДУ, уже як одружену паню, мужчини вперше цілують у руку.

НАДВОРІ: обсипають молодих пшеницею (на щастя і родючість, продовження роду).

ВЕСІЛЛЯ

Слово "весілля" походить від "веселитися", забавлятися (давно не вважали молодих одружених аж поки не було весілля).

1. Гості сідають за столи, відповідно позначені карточками. На столах гостей: пташечки і шишки (з хліба); можна також дати карточки з поясненням і порядком церемоніалу.

При вході ждуть на почот МОЛОДИХ:

СТАРОСТА — із короваєм

СТАРОСТИНА — із іконами і рушником

БАТЬКИ МОЛОДОЇ: з хлібом, сіллю та медом на таці
 БАТЬКИ МОЛОДОГО: з чарками вина/горілки на срібній таці.

2. ВХОДЯТЬ МОЛОДІ та кланяються БАТЬКАМ.

БАТЬКИ і СТАРОСТИ їм відклонюються і вітають їх. МОЛОДЯТА — цілують ікони, тоді також хліб і сіль.

БАТЬКИ МОЛОДОЇ: вітають МОЛОДЯТ як одружену пару, на новому шляху життя.

— Цілують МОЛОДЯТ, дають мід на ложечках (щоб було солодке їхнє життя).

БАТЬКИ МОЛОДОГО: також вітають МОЛОДЯТ, (цілують їх і дають випити — на добре життя).

3. ЦІЛИЙ ПОЧОТ входить на залю. При мікрофоні хресний батько; пояснює хід подій каже коли сідати. ОБХІД ГОЛОВНОГО СТОЛА З РАЗИ:

СТАРОСТА несе коровай — гільце на рушнику;

СТАРОСТИНА несе ікони;

МОЛОДІ:

БАТЬКИ;

світилка або хресні мами — віночки;

Ікони, віночки, рушник і коровай кладуть на стіл перед місцем для МОЛОДИХ. МОЛОДІ і почот сідають. Всі сідають.

4. СТАРОСТА (режисер весілля) перебирає мікрофон; просить священика благословити страви. Молитва.

5. НА ГОЛОВНІМ СТОЛІ Є:

головний коровай

коровай із пташками/перепійцями

гільце — священне деревце (дерево життя)

віночки з барвінку (що були в церкві)

ікони

6. ВЕСІЛЛЯ

а. Весільна гостина — різні страви.

б. Після десерту: КРАЯННЯ КОРОВАЮ.

СТАРОСТА викрає зі середини спідного колача короваю (недекорована частина) один кусок для МОЛОДЯТ — на тарілочці.

МОЛОДИЙ дає МОЛОДІЙ перший кусочок колача/короваю — з медом (щоб їхнє життя було солодке), а тоді сам бере кусочок.

СТАРОСТА роздає кусочки колача/короваю (або разом із пташками з тіста, що на спіднім короваю) всім із почоту — друзкам, дружбам, батькам молодят, і т.д. Кусочки короваю подається шанобливо, на серветочках — не на руку. Тут добра можливість щоб оба роди та й гості — зазнайомились; ХРЕСНИЙ БАТЬКО — при мікрофоні може пояснювати до кого СТАРОСТА ПІДХОДИТЬ і кому подає коровай;

Староста або старший дружба запитує чи всі одержали коровай.

Інший дружба каже: "АЛЕ ЗАПОРОЖЦЯМ НЕ ДАЛИ!" Тоді один кусок кладеться на вікно, чи на вільну тарілку.

(Решту короваю розділяється після весілля для тих хто не міг бути на весіллі.)

в. ПРОМОВИ

— ДРУЖБА або СТАРОСТА говорить кілька слів про МОЛОДЯТ.

— Тут добра можливість пояснити про походження обох родів, зазнайомити із цікавішими давнішими

членами родини, родинними легендами, жартами (можна висвітлювати кілька прозірок про прабабьків та інших цікавих членів родини — головню коли це мале, інтимне весілля).

— ПОДЯКА МОЛОДИХ: дякують своїм БАТЬКАМ за виховання та інше.

— Коли є гості не-українці — можна коротко пояснити про українські ритуали весілля.

— Промови повинні говорити тільки запрошені особи — КОРОТКО — обмежити час до 3 хвилин): СТАРОСТА, МОЛОДІ, може хтось із друзок, дружб та найстарші із роду.

г. ТАНЦІ

— Дружба несе ГІЛЬЦЕ на середину залі.

— Всі дружки й інші дружби — держаться за руки, йдуть за ним, та стоять на залі.

— Гільце дається знову на стіл.

— Молодята починають перший танок.

г. КІНЕЦЬ ВЕСІЛЛЯ

— Дружба виносить ГІЛЬЦЕ насередину залі.

— Дружки й дружби йдуть за ним.

— МОЛОДА кидає свій шлюбний букет дівчатам (котре зловить, та перша одружиться).

— МОЛОДИЙ стягає з голови МОЛОДОЇ вельон (колись МОЛОДІЙ зав'язували голову ХУСТКОЮ) молада накладає на голову ПЕРШІЙ ДРУЖЦІ — яка танцює у вельоні з ДРУЖБОЮ.

— Дружка передає вельон другим дружкам, а потім всім неодруженим — паннам — з якими танцюють ДРУЖБИ (СТАРОСТА пильнує щоб усі панни танцювали, і щоб мали партнерів — дружб).

д. ВІДХІД МОЛОДИХ із залі

— Дружба несе ГІЛЬЦЕ, а за ним ідуть МОЛОДЯТА.

— Всі гості ВСТАЮТЬ.

(При виході хлопці можуть бльокувати вихід — і вимагати від МОЛОДОГО — викуп, за право забрати

Весільне печиво — борона.
Wedding bread — borona.

МОЛОДУ зі собою; МОЛОДИЙ може викупитись маленькими дарунками чи грішми — з веселими жартами, що пояснює ХРЕСНИЙ БАТЬКО при мікрофоні. У теперішні часи рівноправності навіть на Заході — дружки також нерозбілюють дорогу молодят і вимагають від МОЛОДОЇ викуп за МОЛОДОГО).

ПІСЛЯ ВЕСІЛЛЯ

- ПОПРАВІНИ. На другий день після весілля родина молодого справляє *поправини* — тільки для найближчої рідні та гостей з далеких міст.
- Дуже близьким членам родини, що не могли бути на весіллі — передають кусочки короваю, щоб так усі члени родини могли прийняти молодят до родини.
- Після повернення із медової подорожі МОЛОДЯТА вішають свої ікони над ліжком, або у почесному

місці дому. Віночки, горішній коровай та гільце засушують.

- Коли весілля було мале, і не всі знайомі й дальша рідня були запрошені — тоді висилається *повідомлення* про одруження. Це є подібне до форми запрошення. Найкраще видрукувати текст. Тепер це можна зробити елегантно на комп'ютері, і на гарнім папері копіювати чи відбивати друком.
- Коли було маленьке весілля, або батьки молодят не платили за нього, то батьки нерозбілюють якусь суму на благородну ціль, у пам'ять їхньої родинної події.
- Після повороту з медової поїздки, молодята пишуть подяки батькам і всім гостям, та й тим, хто не був, а прислав подарунки чи побажання. (Краще писати особисті подяки, але й можна купити гарні картки в українській мові, і залучити фотографію молодят).

ХРИСТЯ НАВРОЦЬКА

ПРАКТИЧНІ ПОРАДИ

ЦИТРИНА В ЩОДЕННОМУ ЖИТТІ

Цитрина має велике значення не тільки у харчуванні, але теж як додаток до медикаментів, мила, косметиків і навіть до усунування плям. Цитриново дерево відоме від 970 р. В X столітті пишуть про цитрини в Сирії, Єгипті, Палестині і Персії. У 1200 р. з'являється цитрина над Середземним морем.

Колумб зібрав насіння з цитрин і засадив його в теперішніх Гаїті та Домініканській Республіці. Від тоді цитринові дерева розповсюдилися на Мехіко в Центральну Америку.

Коли в 1565 р. зайняли місто Ст. Августин на Флориді, вони впровадили цитрину і на Флориду. Згодом Францісканські місіонери перенесли плекання цитрин до Каліфорнії. Тепер Каліфорнія є найбільшим продуцентом цитрин у світі.

В медицині цитрина має велике значення як запобіжний середник проти цинги (скорбут), вистачає одна унція цитринового соку денно.

У куховаренні цитрина має велике застосування, зокрема для тих, що не можуть вживати соли, бо сік з цитрини додає смаку стравам. Як напр. натерти курку перед печенням внутрі і зверху, то не треба її солити.

Рибу та телячі котлети подається завжди з чвертками цитрини. Вживаючи цитринового соку до городини як шпараги, брокколи чи в приправі салат — підкреслюється її смак.

Скроплюючи нарізані овочі цитриним соком (банани, яблука чи грушки) не допускається до зміни кольору.

До печива зокрема дріжджевого, додаток тертої шкурки з цитрини надає дуже доброго смаку.

До варення компотів обов'язково треба давати шкурку з цитрини і часом сік. Одна цитрина дає між 40-80% запотребовання вітаміни "С" на день. Одна цитрина має 20 калорій.

НАДІСЛАНІ КНИЖКИ

АЛЬМАНАХ УКРАЇНСЬКОГО БРАТСЬКОГО СОЮЗУ, 1988. Редактор Д. Корбутяк. Видавець Український Братський Союз. 1988. 275 стор.

КАЛЕНДАР-АЛЬМАНАХ НОВОГО ШЛЯХУ НА 1988 РІК. В-во "Нового Шляху". Торонто. 1988. 173 стор.

Голод, Марія. СТРИМКА МОЯ ВУЛИЦЯ. Поезії. Об'єднання Українських Письменників "Слово". Торонто. 1988. 144 стор.

Канюка, Олександр. ВІД ГУЖІВКИ ДО БІЛОМОРКАНАЛУ. Науково-Дослідне Товариство Української Термінології. Нью-Йорк. 1988. 203 стор.

Самброс, Юрій. ЦАБЛІ — МІЙ ШЛЯХ ДО КОМУНІЗМУ. Видавництво "Сучасність". 1988. 417 стор.

UKRAINIAN JEWISH RELATIONS IN HISTORICAL PERSPECTIVE, edited by Peter J. Potichnyj and Howard Aster, Canadian Institute of Ukrainian Studies. 1988. 531 p.

OUR LIFE

Monthly, published by Ukrainian National Women's League of America

VOL. XLV

ВЕРЕСЕНЬ — 1988 — SEPTEMBER

Editor: Marta Baczynsky

LARISSA M. L. ZALESKA ONYSHKEVYCH

BASIC ELEMENTS OF A TRADITIONAL UKRAINIAN WEDDING FOR TODAY

Since time immemorial, weddings and their traditions involved not only the bride and groom, but also their immediate and extended families, as well as their community. In order for these important social and religious rituals to proceed with grace and pleasure, but without panic — they acquired a set way of being held. The traditional rituals, therefore, became like a play, with roles performed according to custom.

The marriage ritual itself revolves not only around the age group of the bride and groom, but also other members, and therefore reflects the mores, values, and traditions of the given community and family. Many ethnic groups had brought their customs to the North American continent. Some of these rituals remain relevant to contemporary society and contemporary values. The following listing of important elements of a traditional Ukrainian wedding are only the very basic ones which appeared in many variations all over Ukraine. Many of them can be applied today, and still possess considerable relevance for Ukrainians.

EQUALITY OF THE SEXES

Equality of the sexes was deeply ingrained in Ukrainian life. It is quite noticeable in the betrothal ceremony. The young man would send his emissaries to the young lady, who would make her decision known by handing them a pumpkin if she refused to marry the man, or an embroidered ceremonial cloth, a *rushnyk*, if she liked him. The *rushnyk*, therefore, appears in the ceremony several times.

During the wedding ceremony, the father *does not* give away the bride to the groom; the young lady and her man enter the church as equal partners. The state of matrimony itself is also considered as a partnership, a mating or joining of two people in a team, as reflected in the very word "to marry" — *odruzhytysia*, meaning to acquire a friend and a support group.

Wedding invitations reflect this equality too. The names of both the bride's and the groom's parents

Короваї.

Korovay

appear on the invitation with the announcement that their children are to be married. The text usually begins in the manner: "Oksana and Bohdan Hetmansky, and Hanna and Orest Pavlenko..." Please note, that in the Ukrainian (or continental) tradition, ladies' names are listed first. In a manner of combining the two customs

(by addressing the man first and also recognizing the wife's individuality), on the envelopes at least the wife's initial should be included: "Mr. and Mrs. B. & O. Hetmansky." Today even Anglo-Saxon "liberated women" and other Americans are dropping the use of "Mrs. John Smith" (as they are also dropping the custom of "giving away" the bride) — therefore Ukrainian ladies should not be forced to make a step back by being addressed in that possessive manner.

BASIC EVENTS AND RITUALS

A. BEFORE THE WEDDING

1. *The Parents Get Acquainted*

Usually right after the betrothal the parents of the future bride and groom visit each other and exchange gifts. Traditionally they would bring a ceremonial bread, signifying trust between the two clans (similar to "breaking bread"). Today, a variation of bread — a cake or *torte*, is often substituted.

2. *Shower or Divych Vechir?*

Showers, associated with bringing gifts to the bride-to-be, are *not* in the Ukrainian tradition. A *Divych vechir*, as the term implies, is a farewell-to-girlhood party organized by the bridesmaids. It is also a public acknowledgement of the young lady's willingness to marry the man; this is done with an exchange of gifts. The man brings a gift for his betrothed, and the young lady gives him an *embroidered shirt* (often worn by the man on his wedding day). The guests bring no gifts, perhaps only humorous ones, as well as items necessary for preparing several ritual objects.

a. The party is also a time to prepare head wreaths, *vinochky*, for the wedding ceremony, and a *hiltse* for the wedding reception. The old word for getting married is *vinchatysia*, or literally, to get a head-wreath. These wreaths represent natural crowns (in many areas of Ukraine the bride and groom are called *kniahynia* and *kniaz'*, or princess and prince). The wreaths are made by bridesmaids from periwinkle (*barvinok*), which symbolizes love, purity, and fertility. Wreaths are usually worn in church (during the marriage ceremony) either in their natural green color, or may be painted gold.

b. *Hiltse* is a decorated ritual bread with a colorful tree of life. It symbolizes the building of a new nest, of fertility, and of life. A branch from a fruit tree or a pinetree is placed into a special bread (like a decorated *paska*). It is then decorated with periwinkle, stems of wheat, colorful flowers, candies, coins, and ribbon; these objects represent wishes of good luck and fortune in the building of a new nest, i.e. starting a new family unit.

B. THE DAY OF THE WEDDING

1. In the Ukrainian custom there are no restrictions against the bride and groom seeing each other prior to the marriage ceremony. Traditionally they go together to Mass in the morning (this allows for a very meaning-

ful and intimate service). Then the Holy Liturgy need not be served together with the wedding ceremony — making it easier on the nerves (and feet!) of the whole wedding party.

2. The groom is blessed by his parents at their home. Then their party goes to the bride's home, where the couple is blessed together by their parents. Usually the groom's parents provide an icon of the Savior, and the bride's parents one of the Virgin Mary; both icons are held with an embroidered cloth — *rushnyk* around them. After the blessing the groom leaves with the bridesmaids, and the bride with the ushers. The bride and groom meet at the entrance to the church, and enter together (often with their hands tied by the *rushnyk*, symbolizing betrothal). A *rushnyk* may also be placed for the bride and groom to kneel on during the ceremony.

3. After the marriage ceremony, the parents and all the guests proceed to the reception hall. There they await the married couple. The parents, godparents, and *starosty* (a lady and gentleman who are the MC's) await the bride and groom, bridesmaids, and ushers at the door. The parents greet them in the traditional Ukrainian fashion, with the icons (used earlier during the blessing), bread and salt, honey and wine — symbolizing all the elements needed for a prosperous and happy life together. Then the whole wedding party proceeds to the main table — with the head usher carrying the *hiltse*.

The icons and *hiltse* are placed at the head table. The traditional wedding bread, *korovay*, should already be there. There are several types of *korovay* that may be used: a. the main, wedding *korovay* (to be cut and distributed) that has little birds and flowers; b. one with a crown of flowers (representing the bride and her girlfriends); c. a nest with two birds. The *korovay* has a very old tradition. In pre-Christian days the bride and groom, with their hands joined and tied with a *rushnyk*, had to walk three times around a table with the *korovay*, in order to be considered married. Then the bread would be cut into little pieces and distributed to all present, so that the community would accept the newly created social unit. The partaking of *korovay* signifies acceptance of the newly forming family.

Korovay used to be baked as an expression or gesture of community support (made by seven lady friends), while now only those with the particular artistic talent make it. At the reception, pieces of the *korovay* are first offered to the bride and groom, and then to the rest of the wedding party, family and relatives, and to all the guests. Pieces may be taken to all the tables and placed there. Quite often on each table there are decorations similar to those on the *korovay* — birds made of dough, representing the bride and groom. Taken home, these birds are pleasant reminders of a wonderful Ukrainian wedding.

After the *korovay* is handed out, the guests who did not bring any gifts may leave checks (placed in envelopes) on a side table (but not to be given directly to the bride and groom). Gifts are also placed on a specially designated table.

While the dancing takes place, it is traditional for the bride to have her veil removed by her mother or her husband. The veil is then placed on the head of the first bridesmaid, who is to dance with the head usher. Then the veil is passed along to all the bridesmaids and all single ladies who dance with the ushers (or other gentlemen). The bride often also throws her bouquet to a lucky lady who is soon to follow in her footsteps.

THE DAY AFTER THE WEDDING

In the old days Ukrainian weddings lasted from at least three days to a week. Currently this is not feasible, and so only a remembrance of this is continued in the form of *popravyny*. Since there are many family members who come to the wedding from out of town, a repeat reception (often as an "open house", e.g. from 1 pm to 4 pm) is held only for them and for very close family members. If the bride's family funds the wedding, then the groom's family holds the *popravyny*.

A 100 YEAR OLD RUSHNYK IS OUR HUNDREDTH DESIGN!

Raisa Rudenko, who recently arrived here from Ukraine, has donated to the Ukrainian Museum an embroidered ritual cloth or rushnyk, which was embroidered one hundred years ago by the grandmother of Oleksy Tykhy, a Ukrainian political prisoner who died in prison. The pattern for embroidering this rushnyk can be found on the back cover of the September issue of "Our Life". It was drawn up, as always, by Olha Tratchuk, and coincidentally happens to be itself the hundredth design which she has copied for us.

Perhaps not all our readers, not even those for whom the art of embroidery is familiar, comprehend or truly appreciate the difficult and meticulous task of copying embroidery designs. Each color must be drawn on a separate sheet of graph paper so that the cross stitches of various colors line up precisely in their place on the overall design. Sometimes the printer errs in reprinting the design by failing to accurately mesh the separate sheets one over the other, as was the case for the April, 1988 issue. Then the design is not clear.

Olha Tratchuk is an expert who takes great pleasure in copying embroidery patterns from rushnyky, sleeve inserts and other embroideries from the Ukrainian Museum collection in New York. She seeks out unusual, interesting or valuable designs from various areas of our homeland, which have been preserved by collectors, private families and art lovers. A few years ago while in Toronto, she visited known collectors, such as Maria Bachynska Zelena, as well as museum archives, and brought back color slides of designs which she eventually copied for "Our Life". Iryna Kashubynska, a connoisseur and collector of art work from Uhnivshchyna, is also a valuable source of designs for Olha Tratchuk.

Весільний коровай
Ukrainian wedding bread

DEAR EDITOR:

Recently, Branch #32 had the pleasure of attending the blessing of the newly built St. Michael's Church in Manville, NJ, at the invitation of Mrs. Irene Rishko, President of the New Jersey Regional Council of UNWLA. We were very impressed with the beauty of the new church and with the atmosphere of pride and spirituality that was obvious among its parishioners.

The guest speaker at the banquet announced that the church was built in the Lemko style as a memorial and tribute to this honorable part of Ukraine, Lemkivszczyzna, and its heroic people. We felt truly blessed to have been part of this happy event, especially in the Millennium Year. I urge everyone to visit this church. You will be rewarded in a serene and spiritual setting. God bless all who made this event possible.

Margaret E. Batkiw
Public Relations
Branch #32 — UNWLA

Another anniversary can be added to "The Hundredth Design", for our collaboration with Olha Tratchuk has reached an even ten year mark. Her first work appeared in "Our Life" in 1978.

We are grateful to Mrs. Olha Tratchuk for her work, which requires not only knowledge and experience, but also great patience. In extending our appreciation, we also wish her and her family good health and happiness.

Ulana Lubovych

наше харчування

ЦИТРИНОВА ЮШКА

на 4 особи

- 4 горнятка перецідженого курячого росолу
- 1/4 горнятка навареного рижу
- 3 яйця
- сік з одної середньої цитрини
- сіль до смаку

Загріти росіл, додати риж, накрити і варити на дуже легкому вогні приблизно 25 хвилин, щоб риж був м'який. Збити яйця з цитриновим соком, додати 1/2 горнятка гарячого росолу по одній ложці, постійно мішаючи. Тоді влити до решти гарячої юшки. Посолити до смаку. Подавати відразу, можна додатково вкласти тоненький кружок цитрини на тарілки.

КУРЯЧІ ПЕЧІНКИ З
ЦИТРИНОВОЮ ПІДЛИВОЮ

на 4 особи

- 1 фунт курячих печінок
- 4 ложки борошна (муки)
- 4 ложки масла або маргарину
- 4 ложки цитринового соку
- 3 жовтки
- 3/4 горнятка зимної води
- 1 ложечка цукру
- 1/2 ложечки соли
- дрібнo нарізана зелена петрушка

Обчистити з жилоч і вимити в зимній воді печінки. Обсушити паперовим рушником, розкласти на восковий папір та посипати борошном, щоб добре були покриті. Стопити масло або маргарину і коли товщ гарячий вкласти туди печінки. Тушкувати на легкому вогні, щоби були брунатні з усіх боків. Полити цитриновим соком і варити ще 3 хвилини. Вийняти печінки на полумисок і накрити, щоби не прохололи. Збити жовтки з водою, цукром і сіллю і влити до підливи у сковороді (пательні). Варити, мішаючи, поки підлива трохи згусне. Полити підливою печінки і посипати петрушкою. Подавати з рижем або картопляним пюре.

ТЕЛЯЧА ПЕЧЕНЯ НА "ДИКО"

на 6 осіб

- 3-4 фунти телятини на печеню
- сік з 2-ох цитрин
- 1 горнятко води

Яке велике є застосування цитрини, та яке її значення у харчуванні подаємо у "Практичних порадах". Нижче знайдете декілька приписів на страви з цитриною.

- 1 лавровий листок
- 1/2 ложечки тиміану (thyme)
- 1/2 ложечки сухого василька (basil)
- 2 ложки цукру
- 10 зернят перцю
- 1 велика цибуля
- 1 морква
- 1 стебло селери
- 1/4 фунта масла або маргарину
- 1 горнятко квасної сметани
- 2 ложки борошна (муки)

Витиснути сік з цитрини до малої риночки і додати воду, цукор, нарізані в кружки цибулю, моркву, селеру з корінням. Все разом заварити і гарячою маринатою полити телятину. Накрити і вкласти до холодильника на ніч.

1/2 години перед печенням вийняти з маринати, посолити. Розігріти товщ в посуді до печення і вкласти туди телятину. Зарум'янити зі всіх боків, додати городину з маринати і пекти в печі в температурі 350° — 30 хвилин, знизити до 300° і пекти 1 годину. Під час печення підливати підливою з під м'яса. Як м'ясо зм'якне, вийняти і приготувати підливу: змішати борошно з квасною сметаною, городину перетерти через ситко і додати сметани, добре змішати, порізане м'ясо вложити до підливи і ще раз загріти. Подавати з рижом, макаронами або картопляним пюре.

ЦИТРИНОВА ЛАКОМИНА

на 6 осіб

- шкурка з 2-ох цитрин
- 1/3 горнятка кип'ячої води
- 3 жовтки
- 1/2 горнятка цукру
- 1/2 горнятка свіжого цитринового соку
- 2 ложки свіжого помаранчевого соку
- 1 коверт желатини без смаку
- 3 ложки зимної води
- 1 горнятко вершків (heavy cream)
- 1/2 горнятка цукрової мучки

Намочити втерту шкурку з цитрини в кип'ячій воді. Вбити жовтки на ясний колір, додаючи цукор. Змішати вбиті жовтки з намоченою шкуркою разом з плинном. Влити сік з цитрини і помаранчі і варити над кип'ячою водою поки не почне гуснути (15 хвилин).

Додати розпушену у воді желатину, добре замішати і вкласти до холодильника, коли маса почне гуснути, додати вбиті з цукровою мучкою вершки і легко вимішати. Влити до форми сполосканої зимною водою і застудити. Перед поданням вийняти з форми обернувши її горі дном і прикрасити овочами або додатково збитими вершками.

НАПІЙ ЗІ СВІЖИХ БРОСКВИН
З ЦИТРИНОЮ

5 горняток

- 1 горнятко пюре з бросквин
- 1/2 горнятка цитринового соку
- 1/2 горнятка цукру
- 2 білки
- 1 горнятко розтовченого льоду
- 1 горнятко води

Усі складники вкласти до електричної мішалки (blender) і мішати 30 секунд до 1 хвилини.

Подавати у високих чарках з кружком цитрини і листком м'яти.

"ДРУКАРСЬКИЙ ЧОРТИК"
ПРОСИМО ПОПРАВИТИ

У "Нашому Житті" ч. 5, за травень 1988 р. в рубриці **Харчування**, на стор. 26 видрукувано складники до припису **КУРЯЧІ ГАЛКИ** з помилками. Подаємо правильний текст. 8-ий рядок має бути:

- 1/2 16-унцової коробки тонесенької локшини (angel hair) або трошки грубшої, як до росолу
- Наступний рядок має бути:
- 1/4 лож. шалвії (sage)

ХРОНІКА

ОКРУГА ОГАЙО

ХРОНІКА за 1987 рік
Голова Округи — Тетяна Сілецька

ВІДДІЛ	МІСЦЕВІСТЬ	ГОЛОВА
7-ий	Акрон	Олена Мартинюк
12-ий	Парма	Евгенія Гіщинська
33-ій	Клівленд	Іванна Шкарупа
60-ий	Парма	Мері Тачер
69-ий	Льорейн	Оксана Пакош
116-ий	Ірі, Па.	Ляриса Шпон

7-ий ВІДДІЛ — АКРОН

Організаційна референтура: придбано 4 нові членки. Зобов'язання до Централі разом із 100% передплатою "Нашого Життя" виконано.

Культурно-освітня референтура: Референтка приготувала доповіді на кожні сходи. Теми доповідей: Леся Українка, Українські героїні, Княгиня Ольга. Прочитано на сходах гумореску Віри Вовк: "Що святі роблять під час року". Відзначено на сходах "Листопадовий зрив". Членка Відділу поділилася споминами свого діда про повстання українців в дні 1-го листопада 1918 р.

Імпровізаційна референтура: Реферат для громадянства про Княгиню Ольгу та християнство в Україні, та доповідь про Івана Франка. В січні відбулася "Різдвяна зустріч", для членок, їх родин і гостей. В серпні влаштовано "родинний пікнік".

Музейно-мистецька референтура: Влаштовано дводенну виставку кераміки Наталки Кормелюк в Клівленді, яка демонструвала і пояснювала техніку роблення кераміки. Вона також дала лекцію про українську кераміку для дітей "Рідної Школи" в Клівленді. Перед Великоднем відбувся показ писанок для ширшої публіки. З нагоди 1000-ліття Хрещення Руси-України членки вишили гарнітур обрусів до церкви в Акроні.

Референтура стипендій: Вислано стипендію для дівчинки в Полудневій Америці.

Господарська референтура: Влаштовано 2 продажі печива і 3 снідання при парафії церкви св. Духа.

Референтура зв'язків: В березні Відділ взяв участь у "Women's History Month Celebration" спонсорований "Women's History Project" влаштувавши виставку брошур і книжок в англійській мові про діяльність СУА, зокрема стипендійну діяльність, Український Музей в Нью Йорку, а також книжки з українською тематикою в англійській мові видані в Америці. В жовтні Відділ влаштував виставку українських вишивок в International Institute's "United Nations Day".

Пресова референтура: Вислано дописи про діяльність Відділу до "Свободи", "Нашого Життя" і "Ukrainian Weekly".

12-ий ВІДДІЛ — ПАРМА

Організаційна референтура: Відділ має 20 членок. В минулому році прибула 1 членка. Відбулося 5 ширших сходів. Три членки входили до Округної Управи. Дарія Городиська очолювала Комітет ХХІ Конвенції СУА в Клівленді. 12 членок Відділу працювало в Конвенційному Комітеті. Делегатки і багато членок брало участь в Конвенції. Відділ вислав 500.00 дол. на Фонд ім. Олени Лотоцької.

Культурно-освітня референтура: референтка — Неоніля Винярска. На запрошення 27-го Відділу СУА в Пітсбургу, Дарія Городиська їздила туди з доповіддю на "Свято героїнь". На сходах прочитано гумореску Едварда Козака. У Відділі існує "Гурток Книголюбів", до якого належать чотири членки.

Музейно-мистецька референтура: референтка Неоніля Винярска. В днях 13, 14 і 15 березня Відділ влаштував виставку графіки і малюнків мистця Андрія Мадає.

Виховна референтура: референтка заохочує батьків посилати дітей до садочка. Садочок відбувався 3 рази в тиждень. Перед Різдвом і на закінчення шкільного року — вчительки пригтовляють з дітьми маленьку програму, з якою діти виступають на "Великій Сцені".

Референтура суспільної опіки: референтка Стефанія Шевчук. Вислано до Централі 150.00 дол. на стипендійний фонд. До Європи вислано 100.00 дол. як допомогу для старших людей. До Південної Америки вислано 3 великі пакки з одежею.

Господарська референтура: Відділ брав участь в "Різдвяному базарі" СУА. Продавав печиво, прикраси на яклінку, книжки, а зокрема куховарські видані Відділом.

Референтура зв'язків: Відділ брав участь у влаштуванні виставки в "Бек Центр", яку спонсорував Cleveland Museum of Art, "Goddesses and their offsprings", — в виставках з ХІХ і ХХ століть.

33-ій ВІДДІЛ — КЛІВЛЕНД

Організаційна референтура: референтка — Стефанія Вільшанецька. Відділ має 74 членки. В минулому році померли чотири членки, приєднано чотири нові членки. В 1987 році відбулося 9 ширших сходів і 9 засідань управи. До Управи Округи входило 6 членок і одна до Контрольної Комісії Округи. В Конвенційному Комітеті ХІХ Конвенції в Клівленді працювало 7 членок. Ірину Кашубинську наділено на ХХІ Конвенції почесним членством СУА. Референтка перевела збірку на "Наше Життя", яка дала 270.00 дол. Зобов'язання до Централі і передплати за "Наше Життя" за 1987 рік Відділ виконав на 100%. Референтка була делегаткою Відділу до Злучених Організацій Клівленду і ходила на їх засідання. Вона також відповідала за підготовку Різдвяного базару і Різдвяної зустрічі.

Культурно-освітня референтура: референтка — Любомира Мичковська, заступниця референтки — Ольга Демянчук. 8-го лютого референтка виголосила доповідь на україн-

ській радіо-годині "Зорян Попадюк — дисидент без страху і закиду". На ширших сходинах читано такі доповіді: 22-го лютого "Княгиня Ольга", новеля Світлани Кузьменко "Нікодимова помилка" (про асиміляцію). 28-го лютого референтка висвітлила прозорки зі своєї подорожі до Югославії.

4-го березня за ініціативою Люби Боднар, створено при Відділі "Гурток Книголюбів". Вона стала його головою. На сходинах прочитано: 22-го квітня — великодня програма — спогад "Великодні Дзвони", вірш Мандрики "Христос Воскрес", "Великодній спомин" — Юрія Клена. Д-р Степан Воляник виголосив доповідь про Володимира Великого і Хрещення Руси-України. 16-го травня — в "День Матері" — вірш М. Ткача: "Мамині руки". 20-го вересня Ірина Кашубинська поділилася вражіннями із зустрічей з українцями в часі її подорожі до Польщі. 25-го жовтня — Марія Грушкевич зреферувала статті з "ЮЕСЕЙ — ТУДЕЙ" про 1000-ліття Хрещення України. 15-го листопада читано спомини про Катрусю Зарицьку. На цих сходинах голова привітала нашу наймолодшу членку Оленку Тарнавську з її успішним закінченням навчання в "Рідній Школі" та її дебютом на рідношкільній забаві. 21-го листопада прозорки із своєї подорожі до Греції і Істамбулу, для членів і ширшого громадянства висвітлила Любомира Мичковська. Відділ закупив 5 примірників "Хрестоматії 1000-ліття Хрещення України". Вислано по одному примірникові до Польщі, Бразилії, Аргентини і Югославії.

Імпровізація референтура: 28-го березня влаштовано разом з 8 Відділом "Золотого Хреста" — розваговий вечір з Вірою Ке і "Оселедчиком".

28-го січня відбулася "Різдвяна зустріч" — для членок, їх родин і гостей. Голова Відділу засвітила традиційні свічки. Програму приготувала культурно-освітня референтка. Прочитано фейлетон О-Ки, листи від стипендіатів і на розвагу жарти і гуморески.

Зорганізовано "Прощальний вечір" для нашої членки Марії Яворської, яка виїхала до Вашингтону.

Виховна референтура: референтка — Анна Тарнавська. Відділ веде від 1953 року світличку, провадить її членка Відділу Марія Антонів. Цього року було в світличці 18-ро дітей. В день св. Миколая діти привітали його віршиками і пісеньками та одержали дарунки. Садок брав участь в "Рідношкільній Просфорі" а з нагоди "Свята Матері" і закінчення шкільного року діти вручили матерям квіти і виголосили віршики.

Музейно-мистецька референтура: референтки — Мирослава Грабець і Марія Антонів, член Комісії — Міра Сагайдак. Накручено відео-стрічку з експонатів села Угринів, Сокальщина, власність Ірини Кашубинської, з її поясненнями. На XXI Конвенції США влаштовано виставку одягів села Угринів і висвітлювано відео-тасьму. Другу подібну виставку влаштовано рівночасно в залі хору "Дніпро". Для відзначення 1000-ліття Хрещення України відбулася 28-го червня виставка картин мистця Тирса Венгриновича "підкарпатська церкви у графіці". Ірина Кашубинська вбрала дві модельки в борщівський та снітинський строї, як зразок одягів для образів Дарії Кульчицької. Прикрашено домівку США на "Різдвяну зустріч". Ялинку в вишивках власної роботи убрала Люся Гнилка. До Українського Музею в Нью-Йорку вислано рушник з 1920 року (власність Люсі Гнилки), до крамнички Музею — 13 вишиваних речей, як теж переслано 102.00 дол. з доходу висвітлення прозорок з подорожі по Греції. І. Кашубинська одержала дотацію від

Стейтового відділу мистецтва на навчання обрядового печива.

Референтура суспільної опіки: референтка — Стефанія Городиська; Члени Комісії — Ольга Байко, Стефанія Фур, Анна Перепічка, Євгенія Дубас, Дарія Микита, Марія Футей-Юрків. Вислано 47 пачок з уживаним одягом, харчами і ліками до Польщі. Одну пачку і один коверт вислано в Україну, а одну пачку до Бразилії. До Польщі вислано 560.- дол. грошової допомоги, до Бразилії 160.00 дол., двом студентам богословії в Римі 200.00 дол. На Суспільну Опіку видано 2,730.00 дол. Відділ далі опікується бабусею в Польщі. Зі збірки, яку перевели членки Відділу Дарія Кузьмин і Любомира Мичковська, вислано 200.00 дол., на допомогу до Югославії і 400.00 дол. на допомогу до Польщі. Члени комісії відвідували хворих по шпиталях а Дарія Микита написала 25 карток хворим членкам і з радісних нагод. В часі побуту хору "Лемковина" в Клівленді Суспільна Опіка виставила в домівці США одяг і взуття і дехто з хористів брав собі потрібні речі.

Референтура стипендій: референтка — Іванна Вовк. Переслано через Централю 4115.00 дол. на 21 стипендій. Зі стипендій користало 8 студентів в Бразилії, 2 студенти в Польщі, 11 студентів богословія в Римі. Маємо 16 спонсорів, 9 з-поміж членства, а 7 з-поза Відділу.

Господарська референтура: референтка — Люба Ведмедик, члени Комісії — Марія Полянська і Анна Даниленко. На всіх ширших сходинах подавано каву і солодке. На виставку мистця Тирса Венгриновича приготовано перекуску. На запуски уряджено "Написниковий вечір". На "Товарисько-розваговий вечір з Вірою Ке і "оселедчиком" приготовано багатий буфет. Багато членок помагало в праці. 12-го грудня влаштовано "Різдвяний базар". Приготовано 65 обідів. Членки принесли різноманітне печиво на продаж. На "Різдвяну зустріч" приготовано традиційні страви.

Пресова референтура: референтка — Марта Сидір. Написала допис до "Свободи" про діяльність 33-го Відділу за 1986 рік, "Хроніку Відділу" до Округи, Хроніку Відділів Округи Огайо до "Нашого Життя", посмертну згадку про 4 померлі членки 33-го Відділу до "Нашого Життя". Любомира Мичковська написала звіт з 3-річної діяльності Округи Огайо, а Мирослава Грабець звіт з 3-річної діяльності 33-го Відділу до Конвенційної Книги.

Референтура зв'язків: Відділ вислав телеграму до державного секретаря Джорджа Шульца в справах порушення прав людини в СССР, перед його виїздом до Москви. Написано листа до радієвої станції WCRF в Клівленді зі спростуванням, що це не є 1000-ліття Хрещення Росії, а Київської Русі-України, та листа до журналу "Messenger of St. Anthony" в Падуї — Італія, в цій самій справі. Відділ взяв участь у виставці Музею Мистецтва в Клівленді, під назвою "Goddesses and their off springs" у східноєвропейських вишивках з XIX і XX століть. Членки Відділу брали участь в "Дні Національностей", який відбувався в Катедрі св. Івана. Представниці 33-го Відділу їздили на посвячення домівки США у Воррені. Відділ є членом Українських Злучених Організацій Клівленду, Комітету Української Спадщини і Федерації Жіночих Клубів Клівленду.

60-ий ВІДДІЛ — ПАРМА (англомовний)

Членки 60-го Відділу вложили багато праці в приготування XXI Конвенції СУА. Членки подбали, щоби місто почистило частину "Культурних Городів", де стоїть статуя Лесі Українки.

Культурно-освітня референтура: Одна членка давала серію лекцій писанню писанок, а три членки демонстрували писання писанок і українські стіби на "County Fair" виставці і на виставках і лекціях для старших громадян.

Референтура зв'язків: На "Memorial day" членки Відділу зложили вінок від Окружної Управи під пам'ятником померлого воїна на цвинтарі святих Петра і Павла і брали участь у панахиді. Репрезентували Окружну Управу на відкритті бібліотеки міста Парми і вручили прикраси на ялинку в українським стилі. Членки брали також участь в виставці вишивок з XIX і XX століть під назвою "Goddesses and their offsprings" в Бек Сентер. Одна членка співпрацювала з єпископом Робертом Москалем в одержанні дозволу побудувати в Пармі "Дім для старших громадян", а також є головою приватного Комітету для цієї справи. Членки належать до Жіночого Комітету Центру Національностей. Одна з них є головою Центру і працює в Виконавчій Комітеті. Деякі членки належать до Women's City Club, до Ліги громадян Клівленду, Ліги жінок виборців, Товариства гафтів — і всі стараються репрезентувати українську громаду в найкращий спосіб.

69-ий ВІДДІЛ — ЛОРЕЙН

Організаційна референтура: Відділ має 19 членок. Активних є 10 а інші старі і немічні. Всі зобов'язання до Централі разом з передплатою "Нашого Життя" — виконано своєчасно. Продано 5 книжок на виграшу на покриття канцелярських коштів Стипендійної Акції. Подаровано картину мистця Литвина "Св. Юр" на лотерію Конвенційного фонду. Відділ відбув 3 ширші сходи. Обговорювано приготування до Конвенції а після Конвенції делегатки ділилися інформаціями з Конвенції.

Культурно-освітня референтура: На одних сходинах відчитано допис про 1000-ліття Хрещення Київської Русі-України. Референтка приготувала виступи танцювальної групи, яка вивела гагілки в великодному часі під обома церквами.

Референтура Суспільної Опіки: Вислано 6 пачок до Бразилії. Відвідувано хворих і немічних по Старечих домах.

Референтура зв'язків: Танцювальна група, яка діє при Відділі виступала на Міжнароднім Фестивалі. Дві членки Відділу взяли участь в союзнянським Пікніку, влаштованим 116 Відділом СУА в Ірі, Па. Дві членки їздили на посвячення домівки СУА у Воррен, Міч. Відділ є членом місцевого Міжнародного Комітету і бере участь в його засіданнях.

Господарська референтура: Відділ брав участь у двох церковних базарах з продажем святочного печива, влаштував продаж уживаного одягу та інших річей, для придбання фондів і зладив перекуску на Свято 22-го Січня.

116-ий ВІДДІЛ — ІРІ, ПА.

Організаційна референтура: Відділ має 20 членок. Під час року вернулася одна членка до Відділу і одна вступила. Відбуто 3 засідання Управи і 6 ширших сходин.

Культурно-освітня референтура: На сходинах читано реферати: "Чому я належу до СУА", "Княгиня Ольга", "Появи Божої Матері у Грушеві". Членки слухали звіти з XXI Конвенції СУА і дивилися на фільм про Вулкан св. Гелени.

Імпрезова референтура: 6-го червня Відділ взяв участь в річнім балю Міжнародного Інституту. Український стіл прибрано вишивками, різьбою і печивом. Танцювальний ансамбль Відділу виступив з гуцульськими і полтавськими танками. В вересні відбувся пікнік для членства і гостей. 21-го листопада Відділ взяв участь у базарі Фільгармонійної Оркестри — продавано українські страви і печиво. Танцюристи виконали в'язанку гуцульських танків. 5-го грудня членки взяли участь у святочній вечері з нагоди св. Миколая, яку влаштувала парафія св. Петра і Павла. Школярі і танцюристи виступали з програмою.

Виховна референтура: референтка — Марія Джайлс. Відділ провадить суботню Українську Школу при парафії церкви св. Петра і Павла. Марія Джайлс є директоркою школи. Світличка має 10 дітей а школа 16 учнів. Крім школи Відділ провадить також танцювальну групу "Золоте Колосся". До червня ансамбль був під проводом Ані Мек Кей і мав 15 танцюристів. Від вересня групу почала провадити Стефа Мек Кей, яка відбула два танцювальні табори Роми Прийми Богачевської. Ансамбль мав ряд успішних виступів. Найбільший виступ був на Міжнародньому Балю. Школа мала закінчення шкільного року 9 травня. На різдво школярі ходили з колядою.

Музейно-мистецька референтура: В березні членки вчилися писати писанки. В квітні влаштовано великодню виставку в вікні бібліотеки у Мілкрік Мол. На міжнароднім Балі в червні прибрано український стіл. В листопаді прикрашено ялинку на Фестивалі Ялинок ручно робленими прикрасами із шишок і горіхів за вказівками книжки з Українського Музею. Ялинка під назвою "Лісові звірятка" подобалась американській публіці. Відділ є членом Українського Музею в Нью Йорку. В минулому році придбано одного члена Музею.

Референтура Суспільної Опіки: 3 переведеної збірки вислано 122.00 дол. на Стипендійний фонд і 122.50 дол. на Фонд Медичної Допомоги.

Пресова референтура: Відділ не мав пресової референтки і тому не було дописів в пресі. У щоденній газеті міста Ірі була знімка членок з нагоди Святочного базару Фільгармонії і знімка танцюристів на Міжнароднім Балю.

Референтура зв'язків: Відділ є членом Міжнародного Інституту. Відділ брав участь в Міжнароднім Балю, Святочнім Базарі Фільгармонії, Фестивалі Ялинок і святі Миколая парафії св. Петра і Павла. Членки писали листи з протестом проти висвітлювання фільму "Собібор".

Марта Сидір, пресова референтка

Просимо прізвища писати друкованими літерами в обох мовах.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "НАШОГО ЖИТТЯ"

Замість квітів на могилу **св.п. Ігоря Старосольського**, незабутнього Шаня, складаю 30.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Оксана Рак**.

Замість квітів у пам'ять **Самуїла Ровдича**, батька Ориси Лаби, членки 83-го Відділу СУА складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Лідія і Андрій Закревські**.

В пам'ять моїх найдорожчих родичів **Ольги і Густава Індрів**, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Ліда Колодчин**.

В пам'ять моєї найдорожчої і незабутньої Бабці **бл.п. Антонії Іваночко**, яка відійшла у вічність 24-го травня 1988 року в Лексінгтон, Кентакі, складаю 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **внучка Інна Мостович-Дейчаківська з мужем Юрієм**.

З приводу відходу на вічний спочинок **сл.п. Ольги Марків-Курчак**, висловлюю чоловікові і родині покійної глибоке співчуття і на Пресовий Фонд "Нашого Життя" складаю 20.00 дол., **Емілія Ройовська**.

В пам'ять мого незабутнього мужа **Василя Гусара**, в тринадцяту річницю його смерті складаю 20.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Дарія Гусар**.

Замість квітів на свіжу могилу могого чоловіка **бл.п. А. Ярослава Дуба**, пані **Н. Гевко** зложила 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Стефанія Дуб**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Марії Маційовської** — мами мого зятя Івана Ляша — жертвую 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а родині Покійної висловлюю глибокі співчуття. Хай пам'ять про помершу залишиться в наших серцях, **Катерина Дуда**, Виндзор, Онт.

Замість квітів на могилу брата **бл.п. Романа Бутитера**, котрий упокоївся в Рудках коло Львова, пересилаю через 63-ій Відділ СУА в Дітроїті 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", **Теодора Блажкевич**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Стефана Кіршака**, внука нашої дорогої пані Лесі складаємо 40.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а всій Родині висловлюємо щирі співчуття, **Наталка Дума, Ірена Комар, Еліза Панчак, Омеляна Рогожа**.

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Ярослава Дуба**, складаємо 25.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", а дружині Стефі і Родині — наші найщиріші співчуття, **Дося і Генек Федаки**.

Замість квітів на могилу **бл.п. проф. Омеляна Кушніра** брата нашої дорогої членки Дарії Хухри, 89-ий Відділ СУА у Кергонксоні жертвує 15.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя", рідні висловлює щире співчуття, **Управа 89-го Відділу СУА**.

Замість квітів на свіжу могилу бл.п. **д-ра Василя Палідвора** дорогого батька п. Лярисі Зелік, складають 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя" а родині висловлюємо щирі співчуття.

Ольга і Аркадій Трачуки

ЗАМІСТЬ КВІТІВ — НА ФОНД МЕДИЧНОЇ ДОПОМОГИ...

В пам'ять моїх дорогих і незабутніх батьків **бл.п. о. Михаїла і Анни** та брата **бл.п. Володимира Чайковських**, складаю через 28-ий Відділ СУА в Ньюарку 100.00 дол. на Фонд Медичної Допомоги потребуючим дітям, **Наталія Возняк**.

ЗАМІСТЬ КВІТІВ НА ФОНД О. ЛОТОЦЬКОЇ

Замість квітів на свіжу могилу **бл.п. Василя Челяка**, батька членки 38-го Відділу Марії Зозуленець, складаємо 25.00 дол. на Фонд ім. О. Лотоцької. Шановній Родині висловлюємо глибоке співчуття, членки **38-го Відділу СУА**, Денвер, Кол.

ЗБІРКА НА УКРАЇНСЬКИЙ ІНТЕРНАТ В БІЛОМУ ДВОРІ

Збірка переведена 82-им Відділом СУА на Український інтернат для дітей в Білому Борі у Польщі: **30.00 дол.** — Е.О. Яворські; **15.00 дол.** — Е. Балабан; **по 10.00 дол.** — Л. Артимишин, Т. Бриттан, Л. Волосянська, О. Фенчен, О. Гірний, М. Даниш, І. Іванчишин, А. Кіршак, І. Клим, М. Кознарська, Ю. Криса, А. Крумшин, А. Маркевич, Л. Мосевич, І. Моцюк, Н. Попель, З. Раковська, М. Савицька, М. Савчак, С. Чорнодольська, О. Яхно. **Разом: 255.00 дол.** За розміщення цього списку пересилаємо 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". **Управа 82-го Відділу СУА, Нью Йорк.**

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося сумною вісткою, що 15-го березня 1988 року проживши 92 роки відійшла у Вічність **бл.п. Анна Гендзіровська**, роджена в Західній Україні. Довголітня членка 23-го Відділу СУА у Дітроїті, Міч.

В Похоронному заведенні М. Традовської прощали її глава Відділу Люба Петрик і союзнянки.

Замість квітів на могилу зложено 10.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя". Вічна їй пам'ять!

Надя Свистун

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося сумною вісткою із українською громадою і членством СУА, що 1-го січня 1988 року відійшла в засвіти від серцевого удару **Єлисавета Мадич** на 75-му році свого трудолюбивого життя.

Покійна Єлисавета Мадич, з дому Кузьма, народилась 5 березня 1913 року на Закарпатті. Свою освіту здобувала в Ужгороді, в Мукачеві, в Празі. Вже з молодих літ належала до Пласту і працювала в ньому а також в Союзі Карпатських Студентів. Працювала у видавництвах "Пробоем" і "Просвіта". В Чехії працювала в школі, в Ярославі вела дівочу бурсу та Пласт при Торгівельній школі, де старалася прищепити своїм учням національну свідомість і любов до свого. В 1944 році втікає з чоловіком до Баварії, звідки в 1949 році виїжджає до Америки, до Дітройту. Тут також, не гайнучи часу, включається до праці в Пласті а згодом в СУА, до 26-го Відділу, де впродовж довгих років є секретаркою та головою Контрольної комісії. Покійна також належала до Контрольної комісії при Окружній управі в Дітройті. Покійна виховала 2 дітей: дочку Анну і сина Володимира, даючи їм вищу освіту і хотіла теж дати освіту своїм внукам.

Покійна залишила в глибокому смутку свою доню Анну з мужем Юрком Бліхарем, сина Володимира з дружиною, семеро внуків, союзнянок і членів інших організацій, до яких належала.

Похорон відбувся при участі членок, які відпровадили її тлінні останки із відзнаками і прапорами до церкви Непо-

рочного Зачаття ПДМ в Гемтремку, а відтак до Вашингтону, Д.С. на Український цвинтар, де спочиває тіло її чоловіка Володимира.

Від 26-го Відділу прощала Покійну К. Кобаса — голова, згадуючи її заслуги і добру жертвенну вдачу. Від Окружної Управи СУА прощала голова — Оріся Лончина. Від гуртка емеритів "Червона Калина", що знаходиться при Українському Селі у Воррен, де Покійна була секретаркою, прощав її голова — Мирослав Кальба. Всі вони згадували її заслуги і працю в організаціях. Спи спокійно дорога сестро союзнянко, пам'ять про тебе залишиться між нами, а американська земля хай буде тобі легкою.

**Управа і членки 26-го Відділу СУА
Ім. О. Басараб**

Нераз приходить нам почути прийняте в Америці поговор'я, що ніхто в цьому світі не є незаступимий. Що одні люди відходять, на їх місце приходять другі і життя пливе своїм руслом. Однак всі ми знаємо з досвіду, що це лиш пусті фрази, бо є люди, яких місце в громаді чи організації, після їхньої смерті на довгі роки, якщо не на завжди, залишається порожнє. Бо хоч функцію, яку вони виконували перебирають інші, а праця іде в тому самому напрямі, все таке на кожних сходах відчувається їхню неприступність.

Такою людиною в нашій парафії, а головню в 103-му Відділі СУА в Гемстед, була незаперечно славної пам'яті **Ольга Курчак**, яка по довгій недужі відійшла на вічний спочинок 12-го лютого 1988 р.

Бл.п. Ольга народилася 5 серпня 1921 року в селі Мельники-Раневичі коло Дрогобича. Середню освіту здо-

була в Дрогобичі у Сестер Василянок, в 1944 році вийшла заміж за Миколу Курчака, а коротко по тім прийшлося молодому подружжю покидати рідну землю. 1949 року приїхала до США, поселилась на Лонг Айленді і зразу включилась в громадське життя. Була членкою-основницею 103-го Відділу і від дня заснування до послідної хвилини свого життя, вона з ентузіазмом і особливою акуратністю виконувала кожне завдання, до якого зобов'язалася, чи то як голова, чи секретарка, чи останню як касирка.

Її позитивне наставлення до громадської праці уділялося другим. Багато разів за 19 літ існування 103-го Відділу, коли ми членки сумнівалися у свої сили виконати нераз затажке завдання, покійна Ольга зі сміхом повторяла знану нам фразу: "Нема що багато балакати, якось то зробиться, муситься зробити." І якось робилося. Виставки у бібліотеках і Айзенгавер

парку, міжнародні фестивали, українські ялинки в ботанічному городі, свята Матері, покази ноші, бенкети і базари — все те відбувалось з її присутністю, всюди вона старалась дати зі себе максимум. Без розголосу, не чекаючи на подяку. Покійна була людиною особливо чулою, тому все знала, коли разом з приятелями радіти їхньою радістю, а коли разом з ними плакати. Їй можна було повірити найбільшу таємницю, знаючи, що це надалі залишиться таємницею. Таких людей ціниться вагою золота і тому смерть дорогої Ольги всі ми будемо боляче відчувати.

Покійна залишила в глибокому смутку чоловіка Миколу, сина Славка з дружиною, маленьку внучку Катрусю і сестру Юлію Захарію з родиною. Нехай цих кілька слів впаде маленькою квіткою на її могилу.

Зеновія Зарицька

Спонсором цих сторінок є 82-ий Відділ США, Нью Йорк.

ОЛЬГА ПЕРЕВІЗНИКІВНА.

(за Антоном Лотоцьким)

Діялося це дуже давно на нашій Україні. Серед квітучої левади, перед старенькою хатою бавилася мала чорноока дівчинка. Раділа wraz із метеликами, що сідали на квітки та гляділа на дорогу. До хати наближався старенький сивий дідусь, що, побачивши дівчинку, спитав: — Як тебе звати, ясочко? — Я — Оля, — сказала дівчинка — а батько мій Мирослав — перевізник. Він перевозить людей, коли вони бажають переїхати до села по другому боці ріки. — Я дуже втопився далекою дорогою, чи міг би я у вас переночувати? — Чому ні? Заходьте, дідусю, в хату, — сказала Оля. На порозі вже стояв Олі тато і запрошуючи дідуса до хати, сказав: — Гість в дім — Бог в дім.

При вечері дідусь робив якісь дивні знаки хреста, а уста його шепотіли молитву. По вечері він розказував, як ходив із київськими князями Аскольдом і Диром в похід на Царгород і як він чудом врятувався після бурі на Чорному Морі, що знищила всі українські судна. Розказав, як добрі люди врятували його і він залишився з ними в Царгороді та прийняв їх віру. Слухаючи, Оля гляділа на нього розумними очима та час від часу питала про чужу для неї країну. Дідусь, відпочивши, сказав, що мусить вирушити в дорогу — до рідного Києва, бо затужив за рідною землею і бажає умерти в рідному місті. Прощаючись, положив руку на голівку Олі та промовив: — Ти добра і розумна дитина, якийсь голос говорить мені, що тебе жде велика слава — будеш княгинею — бачу це в твоїх очах!

Проминуло багато літ. У прегарний літній вечір Оля wraz із дівчатами зібралися над рікою, щоби за звичаєм сплітати віночки і пускати їх на воду, святкуючи Купала.

В цей час в Києві княжив син Рюрика, молодий і відважний князь Ігор. Він часто їздив на полювання зі своїми дружинниками. Коли дівчата почули сурми ловців — злякалися і по-

ОЙ ХВАЛИЛАСЯ ТА БЕРІЗОНЬКА

(Українська народна пісенька)

Ой хвалилася та берізонька:
— На мені кора та білесенька
На мені листя та широке,
На мені гілля та високе.
Ой обізвався зелений дубочок:
— Ой не хвалися ти, берізонько,
Не ти свою кору вибілила,
Не ти це листя широчила,
Не ти це гілля та височила.
Вибілило кору та яснее сонце
Широчив листя та буйний вітер,
Височив гілля та дрібен дощик.

чали тікати. Одна Оля, що була відважна, залишилася в лісі над рікою. Князеві дуже подобалася молода красуня Оля, яка перевезла (заступаючи хворого батька) князя і дружинників до села. Князь Ігор завітав до бідної хати перевізника Мирослава і попросив віддати йому Ольгу за жінку. Так Оля перевізниківна стала княгинею, як колись віщував їй старий дідусь. Княгиня Ольга перша з князів прийняла християнську віру і правила розумно київською державою по смерті князя Ігоря, який згинув у бою з деревлянами, а син Святослав був ще малолітній.

Внук Ольги, славний князь Володимир Великий, тому 1000 років прийняв християнську віру, спровадив священників і охрестив український нарід.

Накладу вогню в долоню
Сам я скільки хочу,
Не скривлюсь проте від болю,
Ані зайойкочу.

Можу взяти скільки хочу
Навіть цілу жменю,
А в руках щоб не тримати,
Покладу в кишеню.

"Як же може цеє бути?"
Відгадайте, прошу,
Що за вогонь у кишені
Із собою ношу.

МИКОЛА ЩЕРБАК

ПІСЛЯ ДОЦУ

По дощі і зливі вліті
Блисне сонце золоте,
І край неба із привітом
Нам Веселка розцвіте.

А вночі, як наступає
Темрява в німих полях,
Нам Веселчин брат сіяє —
Зоряний Чумацький шлях!

Рис. Ельмира Геруляк

М. КОЦЮБИНСЬКИЙ

ДЕСЯТЬ РОБІТНИКІВ

Зайшов я колись до одної жінки в хату —
Одаркою звали жінку. Дивлюсь а у неї в хаті
так чисто, гарно так: і діти умиті, чисто одягнені,
обід зварений.

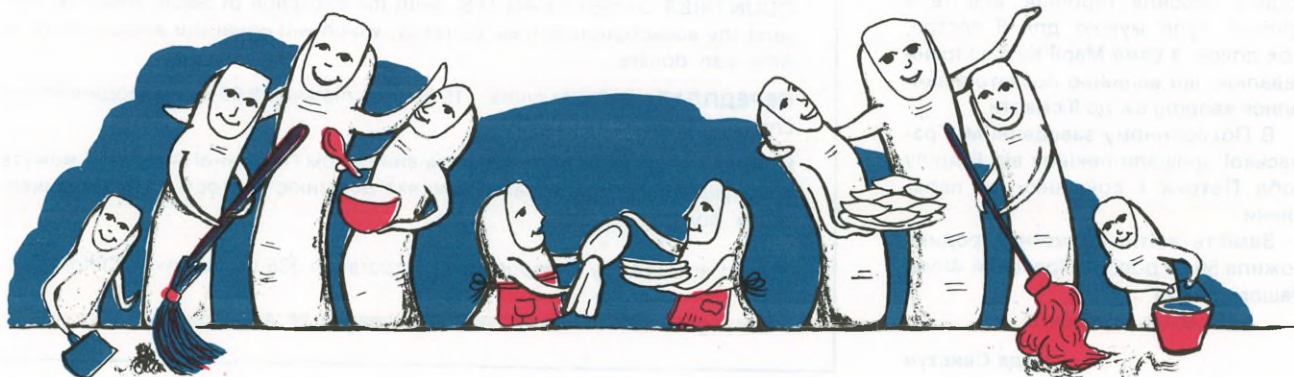
— Як ви встигаєте все поробити? — питаю
я в Одарки.

А вона каже:

— Як же мені не встигнути! У мене служить
аж десять робітників. Вони мене слухають: що
скажу — зроблять, один одному допомагають!..

— Якіж то у вас робітники?

— А ось вони! — засміялась Одарка і по-
клала на стіл своїх десять пальців.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ

Ділимося сумною вісткою, що 22-го січня 1988 року відійшла у вічність членка 23-го Відділу СУА ім. Ольги Басараб в Дітройті, Міч. бл.п. **Ефрозина Бенковська**, з дому Сірко. Народжена 10-го липня 1897 р. в Бродах Зах. Україна. Тут закінчила народню школу і учительську Семінарію. Учителювала довгі роки у Шиманові й у Любачеві. Була одружена з Іваном Борянським а по його смерті з З. Бенковським. На еміграції перебувала в таборі Мітенвальді — Баварія. До Америки приїхала в 1949 р., замешкала в Дітройті, Міч. і тут була парафіянкою церкви св. Івана Хрестителя. Працювала учителькою в парафіяльній цілоденній школі, й у школі українознавства. Належала до клубу сеньйорів і була його секретаркою. Скромна із запасом довголітнього досвіду, служила завжди всім. Занеждала на довгу недугу, без слова нарікання, як сильно віруюча і побожна людина зносила терпіння, але те її терпіння було мукою для її сестри, двох дочок, а саме Марії Кузьо і Ірени Шавалюк, що великою посвятою займалися хворою аж до її смерті.

В Похоронному заведенні М. Градовської прощали покійну від Відділу Люба Петрик і союзянки та парафіянки.

Замість квітів на могилу родина зложила 50.00 дол. на Пресовий Фонд "Нашого Життя".

Вічна їй пам'ять!

Надя Свистун

Від Редакції

Редакція не приймає матеріалів не підписаних авторами та застерігає за собою право скорочувати статті та правити мову.

Статті, підписані авторами, висловлюють їх власні погляди, а не погляди редакції. Редакція не буде містити невічливих образливих для когонебудь висловів. Рукописів не звертаємо. Анонімів не читаємо.

Редакція приймає у вівторок, середу, четвер і п'ятницю від 10 — 1 від 3 — 6. В інших годинах за домовленням: тел: (212) 674-5508. Адміністрація (212) 533-4646.

Адреса: 108 SECOND Ave., New York, N. Y. 10003

24-ий Відділ СУА в Елізабеті у другій половині 1987 року втратив свою довголітню, дорогу членку **бл.п. Анну Гнатюк**. Вона належала до Відділу від дня його заложення у 1932 році.

Була секретаркою в роках 1940-1950, головою в 1953 -ім, заступницею голови. В часі святкування 50-ліття СУА дістала золоту медалью за свою працю. Покійна ніколи не жалувала себе і завжди виконувала найтяжчу частину в підготованні базарів, чи інших імпрез. В неї було багато енергії, витривалости та любови до всього рідного. По смерті чоловіка жила сама, а коли сили ставало менше, переїхала до дочки до С. Каролайни. Ми її тоді сердечно попрощали і не думали, що більше не побачимось. Не можемо забути її доброї вдачі. Вона любила людей і гарно до всіх відносилася. Нехай пам'ять про неї буде вічною.

Ірена Левицька,
пресова референтка

Бл.п. Марія Хитра відійшла у вічність 13-го квітня 1988 року. Ще перед виїздом на еміграцію працювала суспільно. Коли приїхала до Елізабету, зразу вписалася до 24-го Відділу СУА. Була референткою суспільної опіки 16 літ в роках 1956-1957, 1963-1976, один рік заступницею голови, а в роках 1979-1983 культурно-освітньою референткою.

В Окружній Управі була 3 роки. Хто мав щастя з нею співпрацювати, то пізнав її розсудливість, витривалість й охоту довести діло до кінця. У 1975 році в часі відзначування Відділом 50-ліття СУА одержала золоту медалью за довгі літа відданої праці.

Коли членки довідалися про відхід Покійної численно прибули на похоронні відправи. Від Відділу попрощала її голова Олена Мельничук, а від пластової станиці Ірена Левицька, додаючи від себе згадку про довгі літа спільної праці у Відділі і станиці.

Бл.п. Марійка була вірцевою дружиною, мамою і бабунею. Тому родині не буде легко без неї. Висловлюємо їм наші співчуття. Нехай пам'ять про неї остане вічною.

Ірена Левицька,
пресова референтка

"OUR LIFE" Magazine (USPS 414-660) is published monthly — except July & August combined by Ukrainian Women's League of America, Inc. at 108 Second Ave., N.Y. 10003

Subscription in the United States of America \$15.00, half year \$8.00, single copy \$1.50.

COUNTRIES OTHER THAN U.S. (with the exception of South America) may send the subscription in their currency, which will equal the amount of 15.00 American dollars.

ПЕРЕДПЛАТА В США: річна... 15.00 дол. піврічна 8.00 дол. Поодиноке число 1.50 дол.

КРАЇНИ ПОЗА МЕЖАМИ США (за винятком Південної Америки) можуть вплачувати у своїх валютах, в сумі яка дорівнює вартості 15.00 американських доларів.

Printed in U.S.A. by Computoprint Corporation 335 Clifton Ave., Clifton, N.J., 07011

©Copyright 1983 Ukrainian Women's League of America, Inc.

U.S. Postal Service
STATEMENT OF OWNERSHIP, MANAGEMENT AND CIRCULATION
 Required by 39 U.S.C. 3685

1A Title of Publication OUR LIFE		1B PUBLICATION NO 4 1 4 6 6 0		2 Date of Filing AUG.31,1988
3 Frequency of Issue MONTHLY, EXCEPT JULY & AUGUST		3A No. of Issues Published Annually 11	3B Annual Subscription Price \$ 15.00	
4 Complete Mailing Address of Known Office of Publication (Street, City, County, State and ZIP + 4 Code) (Not printers)		108 2nd AVE. NEW YORK, N.Y. 10003		
5 Complete Mailing Address of the Headquarters of General Business Offices of the Publisher (Not printers)		108 2nd AVE. NEW YORK, N.Y. 10003		
6 Full Names and Complete Mailing Address of Publisher, Editor and Managing Editor (This item MUST NOT be blank)		108 2nd AVE NEW YORK, N.Y. 10003		
Publisher (Name and Complete Mailing Address) UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA				
Editor (Name and Complete Mailing Address) ULANA LUBOVYCH 108 SECOND AVENUE, NEW YORK, N.Y. 10003				
Managing Editor (Name and Complete Mailing Address) UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S LEAGUE OF AMERICA				
7 Owner (If owned by a corporation, its name and address must be stated and also immediately thereunder the names and addresses of stockholders owning or holding 1 percent or more of total amount of stock. If not owned by a corporation, the names and addresses of the individual owners must be given. If owned by a partnership or other unincorporated firm, its name and address, as well as that of each individual must be given. If the publication is published by a nonprofit organization, its name and address must be stated.) (Item must be completed.)				
Full Name		Complete Mailing Address		
UKRAINIAN NATIONAL WOMEN'S		108 SECOND AVENUE		
LEAGUE OF AMERICA INC.		NEW YORK, N.Y. 10003		
8 Known Bondholders, Mortgagees, and Other Security Holders Owning or Holding 1 Percent or More of Total Amount of Bonds, Mortgages or Other Securities. (If there are none, so state.)				
Full Name		Complete Mailing Address		
9 For Completion by Nonprofit Organizations Authorized to Mail at Special Rates (DMM Section 423.12 only) The purpose, function, and nonprofit status of this organization and the exempt status for Federal income tax purposes (Check one)				
(1) ☒ Has Not Changed During Preceding 12 Months		(2) ☐ Has Changed During Preceding 12 Months		(If changed, publisher must submit explanation of change with this statement.)
10 Extent and Nature of Circulation (See instructions on reverse side)	Average No. Copies Each Issue During Preceding 12 Months	Actual No. Copies of Single Issue Published Nearest to Filing Date		
A Total No. Copies (Net Press Run)	4200	4200		
B Paid and or Requested Circulation	50	50		
1 Sales through dealers and carriers, street vendors and counter sales				
2 Mail Subscription (Paid and or requested)	3900	3900		
C Total Paid and/or Requested Circulation (Sum of 10B1 and 10B2)	3950	3950		
D Free Distribution by Mail, Carrier or Other Means Samples, Complimentary, and Other Free Copies	110	110		
E Total Distribution (Sum of C and D)	4060	4060		
F Copies Not Distributed	140	140		
1 Office use, left over, unaccounted, spoiled after printing				
2 Return from News Agents	none	none		
G TOTAL (Sum of E, F1 and 2—should equal net press run shown in A)	4200	4200		
11 I certify that the statements made by me above are correct and complete	Signature and Title of Editor, Publisher, Business Manager, or Owner <i>Ulana Lubovych - editor</i>			

"Second Class Postage Paid at New York, N.Y.
and at additional offices"
(USPS 414 660)
Postmaster: send address changed to
OUR LIFE
108 Second Avenue
New York, N.Y. 10003

ISSN 0740-0225
INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBERING

Вишивати нитками Д.М.С. сині ч. 797 та червоні ч. 321. Рисувала Ольга Трачук. Історія рушника
зл. ст. 10.
Embroider with D.M.C. threads: blue #797 and red #321. Drawing by Olha Tratchuk. See p. 10 for history
of this rushnyk.